333
RESERV

33

SERVE

C. 333. 4°

Ex Bibliothecâ
quam 16000. Voll. conſtantem
huic Abbatiæ S. Genovefæ Pariſ.
Teſtamento legavit Car. Maurit.
LE TELLIER Archiep. Remenſis.
Obiit anno 1710.

Ct
4° 333

1232

In. 333

pour l'alphabet cf.
Claudin I 236.
J. Du Pré, vers 1484.

C 4° 333

Quomodo persone ecclesiastice ante synodum sibi debent prouidere.

d Je dominica synodū precedente sacerdotes qui capellanos nō habent in suis parrochiis: diligēter inquirāt publice in ecclesia si qui sint infirmi in parrochia. et feria sequenti siue anteq̄ iter arripiant eos visitēt/ etiam non requisiti: et faciāt quitquid necesse fuerit ad salutē animaꝝ. Nichilominus tamē prouisionē eorum procurantes: quam solēt facere per capellanos in aliis ecclesiis remanentes.

Vt omnes curam animarum habentes veniant ad synodum.

p Recipitur vt omnes veniāt ad synodum: maxime curā animarum habētes. Et si ineuitabili necessitate detenti fuerint: mittant capellanū suū aut clericum loco sui. et in eundo et redeundo honeste ambulent/ et honesta querant hospitia. Et in eis circunspecte se habeāt: ne status clericorum vertatur populo in obprobriū et cōtēptū. Et qui ex causa remāserint eā decano et decanus archiepiscopo studeat nūciare.

b i.

41 Ex Libris Sanctæ Genovefæ paris.

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

Vt ieiuni intrent synodum.

p Recipitur sacerdotibz vt ieiuni t induti suppelliciis t stollis mane intrēt synodū. Ceteri aūt psonatū seu vicarias ecclesiaz habētes: suppelliciis tātū. Abbates autē capis sericis sint induti. Precipit sub pena suspēsionis q̄ a tēpore pulsationis synodi omni occasiōe postposita maiorē eccle siā oēs intrare festinēt.

De baptismo.

b Aptismus cū honore t reuerētia celebret: t cū magna cautela maxime i distinctiōe vborū et prolatione in quibz tota virtus sacramēti ꝓsistit scilz ego baptiso te In noīe pris et filii t spūsci. Amē. Et in romano sub hac forma Laicos doceāt sacerdotes frequēter debere baptisare pueros. patrē et matrē pueri in sūma necessitate. Forma autē verboz predicta abeo qui baptisat ītegre ordinate cōtinue sine ītei positione aliq̄ proferat.

De eodem.

i Nterrogeť autē laicus qui sic puerū baptisat diligēter a sacerdote quid dixerit/ et quid fecerit. Et si eū iuenerit discrete modo et debito baptizasse. ablato puero ad eccle fores suppleat qđ deest: scilicet pabu

lũ salis / auriumet nariũ linitio cũ saliua. Exorcismi tamẽ nõ dicanť. super fõtes tñ sine īmersione oīa fiẽt q̃ solent fieri. Si vero dubiũ fuerit in qua forma v̄bo⁹ puer bapti satus fuerit tũc sacerdos oīa faciat et īmergẽs dicat. Si tu nõ es baptisat⁹ ego baptiso te: In noīe p̄ris ⁊ filii et spiritussc̄ti. Amen. Ad eleuãdũ ecīã puerũ de sacro fonte vnus sit aut duo ad plus. tres tamẽ recipianť p caritate seruãda. De cõfirmacione.

§ Acerdotes sciẽtes aduẽtũ archiep̄i cũ visitat: moneãt populũ diligẽter. ecīã per hospitia singl'o⁹ si opus fuerit circa duas aut tres leucas: vt oẽs ꝓueniãt coram archiepiscopo ad audiẽdũ sermonẽ / maxime q̃ ꝓsilio archiep̄i īdigẽt. Et ipsi cũ populo cõueniãt cruce p̄cedẽte Adulti q̃ ꝓfirmãdi fuerint pr⁹ cõfiteanť si tp̃s habeãt ꝓfitẽdi: ⁊ deferãt secũ bẽdellos latos / mũdos / ⁊ satis longos Et lauenť frõtes ꝓfirmãdo⁹. ieiuni autẽ si fieri potest hoc recipiãt sacramẽtũ. Et tũc nõ celebrẽt sacerdotes nisi sũmo mane.

De officio sacerdotis ī mĩsterio altaris.

§ Acerdotes ministrãtes diligẽter attẽdãt q⁹ hostia sit integra et integrum

habeat circulū. et ꝙ vinū nō sit acetosū : et ꝙ aquā modicā respectu vini apponere nō omittat. Si autē aquā omiserit: quādo aduertit apponat aquā si fieri potest sine scandalo. Si vero per negligēciā euenerit ꝙ pleto canone et pacta ꝓsecratiōe nec vinū nec aqua repperiat in calice debet statim infūdi vtrūqz: et hostia sic ꝓsecrata seorsū reuerenter obseruet. Hostia autē noua sicut fieri solet ante calicē apponatur: ꝛ reincipiat canō misse. Te igitur. Post cōmunionē vero prior et secūda hostia ab ipso sacerdote sumat nisi fuerit vna illarū ꝓ necessitate seruāda.

Vt nec panis nec vinum remaneant super altare in missa.

c Aueant sacerdotes ne panis vel vinū remaneat super altare nisi infra missam: preter illa que ab ipso sūt cōsecranda.

De eodem.

p Recipitur presbiteris vt quādo inceperūt in canone misse Qui pridie tenētes hostiā nō eleuent eā : sed ante pectus detineāt donec dixerint . Hoc est enī corpus meū. Et tūc reuerēter eleuēt eam et decenter ita ꝙ possit videri. Et post totalē sūplionē

corporis et sanguinis dñi aliquātulū ab ex=
puēdo abstineāt. Et si abstinere nō possint
in loco mūdo hoc faciant qui ꝓculcari non
possit. Quomodo fieri debeat si quid
de sacramēto ceciderit.

S Iquid de sanguīe christi ceciderit su=
per corporale aut super pallā vel sup
aliquod sacrū indumētū pars intincta pri⁹
suggat: et postea scindat. Et cōsuta panno
mūdo seruet pro reliquiis: ita tamē ꝙ super
pannū cedula cōsuatur cōtinēs. super hoc lī
theamē stilla ceciderit sacraměti. Si super
aliud cōmune vestimētū ceciderit pars intī
cta prius suggat et post scindatur ⁊ cōbura
tur: ⁊ cinis in sacrario reponat. Si autē su=
per lapidē/lignū/seu terrā ceciderit: lingēd⁹
tergēdus radēdus est locus ille: et puluis in
sacrario reponendus. Si autē de corpe xpi
super pallā vel qđlibet ornamētū ceciderit:
pars super quā ceciderit abluat: ⁊ ablutio a
sacerdote sumat/ vel ab alio mūde ꝓsciēcie.
Si vero sup lapidē/lignū vel terrā ceciderit
locus raddat: et puluis in sacrario repona=
tur. Sacerdos vero vel mīster cui⁹ negligen
cia istud acciderit ad archiepm debet mitti.

Quomõ fieri debeat si aliqd ceciderit ī calicẽ

¶ Jmusca vel aranea vel aliquid tale ī ipsum calicem ceciderit quod vix sine vomitu. aliquãdo non sine periculo corporis sumi potest sanguis sumatur + suptuoso vino ipsũ qđ ceciderit abluatur et ablucio a sacerdote sumatur vel ab alio bone ꝓsciẽcie et postea in sacrario cõburatur.

Vt corpus domini/ crisma/oleũ/ et fõtes custodiantur sub claue.

e ukaristia videlicet corpus christi/crisma/oleũ/ et fõtes similiter sub claue ī loco honesto et eminẽti et in vasis cõpetentibus et honestis ponantur. Nec ponatur ī bursa sanctum corpus domini vbi tactum frangitur: sed in decenti pixide.

De renouacione sacramẽtorũ.

s Acerdotes die octauo semp renouẽt sacraméta. videlicet eukaristiã/ fontẽ et aquã benedictã. ne sui vetustate aliquem ad indeuotionẽ monere valeãt aut horrorẽ. Jtem statuimus vt si aliquãdo cõtigerit ꝙ propter necessitatẽ aliquam eukaristia diuidatur vt vna pars detur ifirmo et alia ꝓ necessitatis articulo reseruetur: reseruata pars

sumatur a sacerdote.

Vt dicãtur matutine et prima anteq̃ celebretur.

n ullus anteq̃ matutinas canonicas & primã dixerit: missam celebrare presumat aliqua necessitate.

Vt non celebretur bis in die.

n ullus audeat bis ī die missam celebrare nisi in natali dñi vel in magna necessitate. scilicet corpore humano presente. Et in die solẽni vel quadragesimali vel eciã in die pasche celebraturus missã secundam vinum perfusionis nõ sumat: sed ministro habenti bonam conscienciam conferat.

Quomõ calix debet ĩuolui et intus tergi.

c Alix post missam pãno mundissimo inuoluatur. nec ministri eo calicem ĩtus tergant: sed alio ad hoc specialiter deputato. Qui dum non satis decens fuerit vel vetustate attritus in sacrario comburatur.

Vt non fiat panis benedictus in die sãcto pasche.

p Anis benedictus in die pasche nõ fiat: nec in festiuitatibus quibus solẽt et debẽt corpus christi recipere christiani.

Vt nō detur eukaristia pueris infra sep
tem annos ex consilio latranēsi.

i Nhibeť presbiteris ne hostias dēt pu
eris vllo mō ifra septēniū ꝓstitutis.

Qui debeāt deseruire altari.

n ullus ꝑmittatur deseruire altari vel
epistolā legere nisi in suppellicio siue
cappucio vel cappa clausa. Vxoratus autē
nullo modo altario deseruiat.

Quot prefaciōes debēt dicere sacerdotes.

i Nuenimus decē sequētes prefaciōes ī
sacro cathalogio tātūmō recipiēdas.
vnā in pascha q̄ sic incipit. Te quidē oī tp̄e.
aliā in assēsione scilz. Qui post resurrectio=
nē. terciā in pēthecostes scilz. Qui ascēdens
sup. qnartā de sctā ṫnitate. Qui cū vnigeni
to. quītā in festis beatē marie. s. Et te ī vene
racione. Sextā in festo sctē crucis. Qui salu
tē humani. septimā de apostolis scz. Te dñe
suppliciter. Octauā in natali dñi. Qz p īcar
nati. nonā in epiphania. Qz cū vnigenit⁹.
decimā in q̄dragesima. Qui corpali ieiunio

Ex cōsilio latranēsi q̄ honeste se habeant
et celebrēt presbiteri diuinū officiū.

Istricte p̄cipitur vt sacerdotes diuinū

officiū nocturnū pariter ꝛ diurnū distincte ꝛ aperte quātū deus dederit celebrēt et deuote. Honestū siquidē esset ꝙ ītātes canonicas horas dicerēt: maxime in festiuis diebus vt alii vidētes laborē et deuocionē glorificent patrē nostrum qui in celo est.

Vt altare sit integrum.

¶ Decipiť ꝙ in altari i quo tabula mota fuerit vel enormiť tracta sacerdos non celebret donec altare ꝓsolidetur ꝛ iterū cōsecretur. Nec super lapidē viaticū sine capsa celebretur. Ampulle scilicet vini et aque in ministerio altaris sint mūde/integre/vitree vel stagnee siue argentee. Ad ablucionē autē manuū vas grādius deputetur.

De piscinis et manutergiis.

¶ Vouideāt aūt sacerdotes ꝙ piscinas habeāt iuxta altaria decētes mūdas: ablucionibz cui sū liberū exhibētes/ nec sine opertorio relinquātur. Juxta eciā altare ꝛa manutergia habeāt. vnū ad primā ablucionē. secūdum post euāgeliū. terciū post susceptionem sacramēti. Aliud sit pendens circa missale ad tergendum os ꝛ nares si opus fuerit sacerdotis.

De lotione corporalium et aliorum vestimentorum altaris.

Summa reuerẽcia et honor maximus sacris altaribus exhibeatur. Et maxime vbi sacro sãctũ corp⁹ dñi reseruat̃/ et missa celebrat̃. Lintheamina altaris et indumẽta sepe abluãtur ad ꝛeuerẽciã et pꝛesẽciã saluatoꝛis nostri et totius curie celestis q̃ cũ eo pꝛesens adest quotiens missa celebrat̃. Sacerdos siue dyacon⁹ coꝛpoꝛalia sepe abluat̃ indutus suppellicio in vase mũdo ad hoc specialiter deputato. Omẽs ablutiones si fieri potest in piscina reponãtur vel saltẽ pꝛima Cetere autẽ in baptisterio. Itẽ lintheamina altaris et induméta sacerdotalia nõ nisi ab aliqua honesta matrona vel virgine sine appositione alioꝝ pannoꝝ cõueniẽter quãdo opus fuerit abluant̃. ita vt mũda et nitida cõseruẽtur. Quia sicut ꝓtinetur in cõsilio latranẽsi. Nimis videt̃ absurdũ in sacris soꝛdes negligere: que dedecẽt eciã in ꝓphanis.

Quomodo debeant custodiri coꝛpus xp̃i/ crisma/et oleum.

Statuit̃ vt per oẽs eccl̃as crisma/ et oleũ sãctũ/oleũ infirmoꝝ/ et eukaristia/ i va

sis decētibz fōtesqz similiter sub fideli custo
dia clauibz adhibitis ꝓsezuētur vt nō possit
ad illa temeria manꝰ extendi. Si vero is ad
quē spectat custodia ea īcaute reliquerit: tri
bus mēsibus ab officio suspēdatur Et si pez
eius incuriam aliq̄d nephandū inde cōtige=
rit grauius puniat. Vt nulla supellec
tilia sint in ecclesiis nisi in necessitate.

i Ñ cōsilio firmiter inhibeat ne suplecti
lia sacerdotis ꝓpria vel aliena īecclīis
admittātur nisi ꝓpter hostiles īcursus aut
īcendia repētina seu alias necessitates vrgē
tes ꝓpt quas ad eas oporteat habe refugiū
Ita tn vt necessitate cessāte ī loca pristina re
portētur. Vt habeāt manuale per se.

l Jbrū q̄ dicit manuale p se habeāt sin=
guli pbri parrochiales. vbi ꝓtinet or=
do baptismi/cathecismi/extreme vnctiōis t
huiusmodi. et īeccla libros alios ī q̄bz possit
ꝓpetent dinū tā nocturnū q̄ diurnū officiū
celebrari. Quomō res eccle ordināde sūt.

p Precipit sacerdotibz vt oēs reddit⁹ ec=
clesie scribātur ī missalibz suis: t de re
bus eccle vel presbiterii nichil alliener nisi p
archiepm. De thesauris ecclesie.

t Thesauri ecclesie viris honestis et suspicione carẽtibz custodiẽdi tradãtur t per consiliũ et sciẽciã sacerdotis in vsus ecclesie necessarios expẽdant. t de eis reddant racionẽ qui custodierint in plena parrochia vel coram electis a parrochia ter in anno.

De pmaginibus et ornatu altaris.

i Magines vetustate deformate et lintheamina sacra et alii pãni: vestimẽta et ornamẽta vsibz ecclesie preparata vetustate attrita sacris vsibus inutilia ꝓburant in loco mũdo: et puluis iuxta parietẽ eccle recõdat. Qr posset intuẽtes inducere in errorẽ.

Quomodo res ecclesie ordinãde sũt.

p Recipitur sacerdotibus vt diuino officio celebrato et ppⁱo regresso ad ppria: ecclias suas firmare studeant diligent.

Ne choree in sacro loco fiant.

p Rohibeãt sacerdotes sub pena excoicaciõis choreas iduci in cimitio vel in ecclesiis. moneãtqz ne alibi fiãt. qr vt dicit augustinꝰ. MeliꝰEst festiuis diebz fodẽ vel arare: ꝙ choreas ducẽ. ꝙ graue pctm sit in loco sacro choreas ducẽ ppẽdi potest ex penitẽcia secũdũ rigorem canonũ talibus iungẽda.

Si quis balaciones ante ecclesias sctõrũ fecerit emẽdacione pollicita tribus annis peniteat. Vt nõ edificetur in cimiterio.

n ullus de nouo edificare in cimiterio permittatur. Nec domus aliqua si dirupta fuerit durãte per ãnũ ruina ibi reedificetur. Nec fumus vel ĩmũdicie alique in cimiteriis adunentur.

Ex consilio lateranẽsi de clericis.

c Lerici officia vel ꝓmercia secularia nõ exerceãt maxime inhonesta. Mimis histrionibus et ioculatoribus nõ intẽdant: et tabernas prorsus euitent: nisi forte causa necessitatis in itinere ꝓstituti. Ad aleas vel taxillos nõ ludant: nec huiusmodi ludis intersint. Coronã et tonsurã habeant ꝓgruentem: et se in ecclesiasticis officiis et aliis bonis studiis exerceant diligenter.

Vt habeãt supertunicalia clausa.

c Lerici bñficiati et in sacris ordinibus ꝓstituti clausa desuper deferant indumẽta nimia breuitate vel lõgitudine nõ notãda. Si quis autẽ huius cõstitutionis trãsgressor extiterit: p superiorẽ suũ puniat. Et vestis apta portata in publico pauperibus

erogetur pānis rubeis vel viridibus necnō manicis ꝛ ſotularibus cōſuticiis ſeu roſtratis. Sellis frenis pectoralibz et calcaribz deauratis nō vtātur. In ſacerdotio vel pſonatibus ꝓſtituti capas manicatas nō gerāt niſi iuſti cauſa timoris. Fibulas oīno nō ferāt nec corrigias auri vel argēti ornatū habētes neç anullos niſi quibus ꝓpetit ex officio dignitatis. Ex ꝓſilio latranēſi de clericis q̄ nō exerceāt ſentēciā ſāguinis.

n ullus clericus ſententiam ſanguinis dictet aut proferat: nec ſanguinis vi dictā exerceat/ aut vbi exerceatur interſit. Nec q̄ſq̄ clericus litteras dictet aut ſcribat pro vindicta ſanguinis deſtinandas.

Ex conſilio turonēſi de clericis q̄ nō ſint aduocati.

c Lerici beneficiati ſeu in ſacris ordinibus conſtituti non ſint aduocati pro p̄cio ſeu in fraude precii in curia laicali: nec loco laicorum curiam teneant. nec balliis eorum illicitis preficiantur. Nec illam partē cirurgie ſubdpaconus dpaconus vel ſacerdos exerceat que aduſtionem vel inciſionē inducit. Nec quiſq̄ purgacioni aque ferue-

tis vel frigide seu ferri candentis ritū cuiuslibet benedictionis aut consecracionis impendat. Ex consilio metropol'. ne litigent coram iudice seculari.

n ullus abbas vel alia persona ecclesiastica de personalibus iniuriis vel elemosinis ecclesie factis audeat litigare nisi de consensu archiepiscopi coram iudice seculari seu laicali.

. Ex consilio latranensi de vita et statu clericorum q̄ caste viuant.

c Ontinēter et caste viuere studeāt universi p̄sertim in sacris ordinibus cōstituti ab omni vicio libidinis precauentes. Maxime illo propter quod ira dei venit ī filios diffidēcie. vt in conspectu dei puro corde et mūdo corpore valeāt ministrare. Quo circa districtius inhibemus vt nullus in sacris ordinibus constitutus aliqua occasiōe teneat in domo sua vel alibi / mulierem vel personam aliquam de qua mala possit sulpicio subouri. vnde populus scādalisetur. Qui vero post sententiam galonis inde latam et āmonicionem legitimam saltē in synodo factā: focarias vel mulieres alias cū

scandallo tenuerit: sciat se sentencia excommunicacionis esse ligatum. Et qui in excõmunicacione illa celebrare presumpserit: est irregularis effectus. nec sine dispensacione potest amodo celebrare.

Vt non habeant prolem presbiteri.

p Rohibetur sacerdotibus districte ne secũ habeant prolem quã in fornicacione genuerunt: propter scandalũ. Et ne i domibus suis aleas vel decios habeant prohibetur. De cõcubinis laicorũ.

p Rohibeant sacerdotes eciam ne laici teneant cõcubinas. Et qui post ãmonicionem trinam tenuerit: tam ipse q̃ ipsa ab ingressu ecclesie arceãtur. et si perseuerauerint grauius sunt puniendi.

Ex consilio lateranẽsi de reliquiis.

i Tem in consilio est statutum q̃ reliquie ãtique amodo extra capsam ullatenus ostendantur: nec exponantur venales. Inuentas autem de nouo nemo publice venerari presumat: nisi prius auctoritate romani pontificis fuerint approbate.

Vt non recipiãtur predicatores: nisi fuerint auctentice persone.

nullus passim recipiat ad predicādū: ni
n si fuerit auctētica psona vel ad hoc spe
cialiter ab archiepiscopo destinata. Questo
res quoqz elemosinarū tantū ea dicant po-
pulo que in litteris domini pape vel archie
piscopi continētur. Sacerdos tamē loci po-
pulum sibi ꝓmissum diligenter inducat ad
erogandas elemosinas pietatis intuitu nō
animo extorquendi. Et quod datur petenti
bus elemosinas integre restituatur.

Item de questoribus elemosinarꝝ:
n ullus recipiatur ad querēdas elcmo-
sinas in ecclesia sine litteris archiepi
scopi: nisi sit parrochianus ecclesie vel vici-
nus de vicinia notus. Ex cōsilio tu-
ronēsi de iuramento personarum.

n ullus clericus pātronis faciat iura-
mentū anteq̄ sit archiepiscopo pre-
sentatus et eciā institutus. Et ne resignatio
nes fiāt in manus abbatum vel quorūlibet
patronum: sed in manus archiepiscopi tan
tum districtius inhibetur. Ne ornamē
ta ecclesie pignori obligentur

s Tatuiturqz q̄ ornamēta ecclesie non
obligētur pignori nisi pro necessitate

ecclesie de licẽcia archiepiscopi. cũ consilio parrochianorum. Vt laici filios suos instrui faciant.

s Acerdotes frequẽter moneãt parrochianos suos vt filios clericos ĩstrui faciãt diligẽter: et scolas actẽtius frequẽtare. Quia illiterati nõ sunt ad ecclesiastica beneficia admittendi. Ex consilio turonensi metropol'. de conuagio.

p Rohibet districte ne aliqua eccl'ia conuagiũ dño terre vel aliquid tale cõtere presumat: donec habeat sui archiepiscopi super hoc cõsiliũ: vt eius auctoritate fiat qđ fuerit faciẽdũ. De firmis ecclesiarũ.

n ullus curã animarũ habens vel nõ sacerdos cui⁹ non sit ecclesia: ecclesiã ad firmã recipiat. Nec sacerdos eciã nisi de licẽcia archiepiscopi. Ex cõsilio metropol' turonen̄ qđ donati religionis ferãt signũ.

s Tatuitur qđ condonati cuiuslibet domus religiose aliquod signũ in eminenti loco portẽt ad arbitriũ archiepiscopi. Et religioni cõgruẽcia indumẽta vt p hoc distingãtur ab aliis/ et sicut religiosi ab eccl'ia defẽdãtur. Et ad hoc faciẽdũ per suos pres-

biteros ꝯpellantur. Nec huiusmodi priuille
gio gaudeãt donec ī domibz proprijs ꝯmo-
rentur. Ex cõsilio turonẽsi de decimis
n ullus laicus vel clericus vel religiosa
persona recipiat decimã de manu lai-
cali nisi p manũ archiepi. Si aliter factũ tu
erit nõ valeat. De cutellis cũ cuspide.
d Jstricte precipitur ne sacerdotes cutel
lũ portẽt cũ cuspide. aut arma: nec cle
rici sacerdotũ vel alii qui gaudere volũt pri
uillegio clericali. nisi iusti causa timoris
Ne pbri ordinẽt testamẽta sua p laicos.
p Rohibetur sacerdotibz ne testamẽta
sua ordinentur per manũ laicalẽ. Ni
chil de fructibz sequẽtis austusti licet moriã
tur post pascha penit9 disponẽtes cũ eos no
lim9 habere nisi ipsos qui suis ecclesiis lau-
dabiliter seruierũt vel fuerũt seruire parati
Sed neqz de rebus ītuitu ecclesie acquisitis
aliquis disponere valeat nisi scõm canoni-
cas sanctiones. De mobilibz aũt pauperibz
vel religiosis locis vel ꝯsãguineis aut aliis
iuxta seruicii meritũ aliq̃ ꝯferant. Ceteri qz
ꝯsuetudine laudabili et ex causis racionabi
libus hactemus in nostra dioceli nouimus.

obſeruatum vt nullus laicus ſine ſacerdo-
tis ſui preſencia ſuam ordinare audeat vlti-
mam voluntatem. In temporibus iſtis in-
tellexim⁹ delinquiſſe q̄plures dum vel pri
us ordinant omnia q̄ aduocent ſacerdotes
nichil eis vocatis poſt ea mutaturi vel nul-
latenus eos vocant. Hoc fieri decetero diſtri
ctius inhibemus et ſub pena grauis emen-
de vel alterius pene. a nobis vel officialibus
noſtris tam faciẽtibus q̄ conſencientibus
vel aſſiſtẽtibus infligẽde. et ipſi frequenter
prohibeant laicis ne teſtamenta ſua faciant
ſine preſentia ſacerdotis: niſi in neceſſitate.

Vt fideliter exequantur teſtamẽta.

§ Acerdotes exequantur ſollicite et fi-
deliter teſtamenta cũ ad hoc fuerint e
uocati. De mobilibz ⁊ īmobilibz pbr̃orũ.

p Recipitur preſbiteris vt īmobilia de
bonis eccleſie acquiſita tãtũ modo ſu
is relinquãt eccleſiis. De iure enī aliud face
re nõ poſſũt. De mobilibus ſuus que de bo
nis eccleſie non proueniũt: racionabile poſ-
ſũt facere teſtamẽtum. Domus autem vtẽ-
ſilia/et ſuperlectilia/ſucceſſoribus ſuis relin
quantur: ſaltẽ q̄ eis cõueniat competenter.

Vt clerici singulis tẽporibus ordinũ ordinationi se offerant.

p Recipitur oĩbus clericis habentibus ecclesias vt ad singula tẽpora ordinũ se ordinãdos offerãt. et vt in ecclesiis suis residεãt: nisi eis aliter facere permittat de licẽcia domini archiepiscopi speciali. Et circa hoc seruetur cõstitucio. Extirpande scituri si post ãmonitionẽ legitimã hoc neglexerit q̃ sunt suis ecclesiis ipso iure priuati eas liberε aliis cõferendis. Super citationibus faciendis credãt his qui dederint fidem. super excoiicationibus ferendis vel absolutionibus faciendis non credant sine litteris archiepiscopi. Sentencias audacter nũcient. latas districte seruent: nec amore parcẽtes alicui nec timore.

Ex cõsilio turonẽsi de decanis.

c Dm aliquid mãdabitur decanis si alias cõmode certificare curiã non poterunt apponãt sigilla sua litteris curie. in signũ q̃ mandatũ curie execution̄i demandarũt: nisi sit magna causa ꝛ cõtra magnas personas in quibus littere conficiantur.

De absolutionibus quomodo fiant.

q Vando aliquis excoīcatus est absol-
uendus super hoc pars aduersa certi
ficetur. ⁊ tunc sollenniter cū psalmo penitē
ciali. Miserere mei deus/ et oratione deuote
et cū grauitate est absolutio impēdēda.

Qui sunt excoīcati ipsofacto.

s ciendū est eciā qp excōmunicati sūt ip
sofacto qui in clericos vel quosqz reli
giosos manus iniciunt violentas. Incēdia-
rii cymiteriorū et ecclesiarꝝ violatores. Et q̄
litteras dñi pape falsant vel ad hoc aliquod
adminiculū prestāt vel qui eis falsis vtunt
et ignoranter. Si crassa sit eius ignorancia
et suppina super hoc seruetur decretalis de
falsariis. Statutum synodi.

i Tem excoīcati per archiepm sunt sor-
tilegia de sacramētis ecclesie faciētes:
et qui maliciose procurauerūt abortiuū. Et
qui ad ꝯiugēdū vel disiūgēdū falsa matri
monia vel ad exheredandū aliquē sciēt de
ponūt testimoniū falsitatis. ⁊ qui alias fal
sū testimoniū tulerint grauissime peccant/
et sunt grauiter puniendi. Et tales sunt per
archiepiscopum vel eius penitenciariū ab-
soluendi. Hoc autem in suis ecclesiis frequē

ter denuncient sacerdotes.

Vt omnis excõmunicatus eciam a domino papa possit absolui a quolibet in articulo mortis.

§ Ciendũ est q excõmunicatus a domino papa a quolibet alio sacerdote absolui potest i articulo mortis, satiffactione premissa/si pro offẽsa manifesta. vel soluto prius indicato. Si pro re indicata excõmunicatione fuerat innodatus si tamẽ de hoc habuerit facultatẽ recepto ab eo iuramẽto q̃ cito habebit oportunitatem excoĩcatoris sui presentiã adhibit. mandato ipsius paritturus. Si autem infirmus vel offensã emẽdare non poterit vel soluere indicatũ. inducendus est heres vt hoc faciat. non tamẽ est per penitenciarium compellendus.

De obseruancia ieiuniorũ.

§ Acerdotes precipiant omnibus habẽtibus etatem institutа ieiunia seu cõsueta obseruari. Vt ieiuniũ quadragesimale. Ieiunium quatuor temporum. Vigiliarũ videlz. Natiuitatis dñi. Assũptionis btẽ marie. Beati iohãnis baptiste. Apłorũ pet̃ et pauli: Beati mathei. Symonis, et iude.

Beati andree. Laurẽcii martiris. Omniũ sã
ctorũ. Jeiuniũ in maiori letania scilz ī festo
sancti marci euãgeliste. Et in tribz diebz ro
gationũ. Si qua aũt de vigiliis pretaxatis
die dñica euenerit: indicẽdũ est ieiuniũ ī die
sabbati precedẽte. Ex cõsilio latranẽsi
de temporibus feriãdis per annũ.

p Bonũciandũ est laicis vt sciant tẽpo
ra feriãdi per annũ. id est oẽm diẽ do
minicã. Feriãdi vero per ãnũ isti sunt dies.
Natalis dñi. Sãcti stephani. Sãcti iohãnis
euãgeliste. Sãctorũ innocẽciũ. Sancti silue
stri. Circũcisio dñi. Epiphania. Natiuitas
btẽ marie. Annũciacio. Purificacio. et assũ
ptio ipsius. Dies parasceue cũ omni hono
re et reverẽcia. Sãctũ pascha cũ duobus die
bus sequentibus adminus. Ascensio domi
ni. Inuentio sancte crucis. Sancti dies pen=
thecostes Sãcti iohãnis baptiste natiuitas
et decollatio. Duodecim apostolorũ. Et ma
xime sanctorum petri ⁊ pauli. Andree. Jaco
bi Thome. Bartholomei. Mathei. Symo=
nis et iude. qui sua predicatione mũdũ illu=
minauerunt Sancti laurencii. Sancti mi=
chaelis archãgeli. Et sancti romani. Dedi-

catio cuiuslibet oratorii. Et omniū sanctoꝝ Et scti martini. Et sācte marie magdalene. Et ille festiuitates q̄s singuli pb̄ri i suis parochiis ab antiquo collaudauerūt cū populo. qui vicinis tātū ꝓmorātibz indicēde iūt nō generalit oībus. Reliquas festiuitates per annū non sunt cogendi ad feriādū: sed monēdi vt morē antiquū obseruent.

Quomodo fiunt sponsalia.

p Prohibemus sub pena excoīcationis et magne emēde ne persone cōsentiāt matrimonialiter per verba de p̄sēti donec sint ante fores ecclesie quādo debet nuptialis benedictio celebrari. Possunt tamē dare fidem inter se de matrimonio cōtrahendo si sācta ecclesia id posūt sustinere. Et hoc tamen non fiat sine p̄sencia sacerdotis.

Ex ꝓsilio latraⁿ. si q̄ psone sūt ꝓtrahēdes Ciendū est q̄ in quīto gradu ꝓsāguinitatis et affinitatis et supra: possūt modo licite matrimonia copulari.

Prohibitio clandestini cōiugii.

c Clandestina cōiugia penitus ihibem⁹ Prohibentes ecliā ne aliquis sacerdos talibus interesse p̄sumat. Statuētes vt cū

mr̃imonia fuerīt ꝓtrahenda in ecc̃liis pbr̃i
publice ꝓponāt ꝓpetēti termino p̃finito vt
ifra illū q̃ voluerit legitimū ipedimētū op
ponat. Et eciā ipsi p̃sbiteri nichillomin⁹ di
ligēter iuestigēt vtrū aliqd impedimētū ob
sistat. Cū aūt ꝓbabilis apparuerit ꝓiectura
cōtra copulā cōtrahēdā contractus ipediat
expresse donec quid fieri debeat super eo ma
nifestis cōstiterit documētis. Si quis vero
hui⁹ clādestina ꝓiugia inire p̃sūpserit i gra
du ꝓhibito eciā ignorant soboles de tali cō
iūctione suscepta prorsus illegitima cēseat:
de parētū ignorācia nullū habitura subsidi
um. Cū illi taliter ꝓtrahēdo nō inexpertes
scientie vel saltē affectatores ignorācie videā
tur. Pari modo proles illegitima censeat si
ambo parētes ipedimētū scientes legitimū
preter omne interdictū in cōspectu ecclesie
eciā cōtrahere nō presūpserīt. Sane parro-
chialis sacerdos qui sciēs et prudēs tales cō
iūctiōes ꝓhibere ꝓtēpserit aut quilibet ali⁹
eciā regularis qui eis scienter p̃sūpserit iter-
esse: per triēniū ab officio suspēdat. Graui⁹
puniēdus si culpe q̃litas postulauerit. Sed t
his qui taliter copulari presūpserunt eciā i

gradu cõcesso cõdigna penitẽcia iniungat.
Si quis ad impediẽdũ legitimã copula ma
licios ipedimẽtũ obiecerit: ecclesiasticã nõ
effugiet vltionẽ. De termiõ indicionũ.

v Olumus aũt et precipim⁹ qꝫ termin⁹
pretaxatus tãtũ cõtineat tẽporis in-
teruallũ qꝫ in se habeat tres dies dñicos vel
festiuos competẽter distãtes. In quibꝫ qua
si tribus edictis perquirat sacerdos a ppl'o
sub pena excoicationis de legitimaciõe ipõ
si et spõse qui debent coniungi.

Que impediunt matrimonium.

v idelicet vtrũ inter eos sit ꝓsanguini
tas. affinitas. dispar cult⁹ publice ho-
nestatis. iusticia. votũ solẽne. coactio. error
persone. et error cõdicionis. minor etas delic
ti enormitas. Cõpaternitas que tãtũ ãnqꝫ
excludit psonas. cõpatrẽ et cõmatrẽ. filiolũ
et filiolã. fratrẽ et sororẽ spiritualẽ. et filiũ
vel filiã sacerdotis: cum his quos ipse bapti
sauit sacerdos.

Ne fiant sortilegia in nupciis.

s emp phibeant sub pena excoicatiõis
in nupciis sortilegia fieri. Si autẽ in
putatiõe graduũ aliq̃ dubitacio emerserit

In hoc diffinicio archiepi requirat. Nec sacerdos quicq̃ in casu dubio audeat perficere matrimoniũ archiepiscopo incõsulto. Sed ad ipsum referat quecũqz emerserint super matrimonii questiones. De eodem.

p Rohibeant sacerdotes sub excõmunicatione publice in ecclesia ne alter cõiugum ad religionem transeat aut recipiatur: nisi per archiepiscopũ. De extrema vnctione q licite iteretur si opus fuerit.

a D sacramẽtũ extreme vnctionis moneant sepe sacerdotes populũ non tãtum diuites sed etiam pauperes. et omnes maxime a quatuordecim annis et supra vt omnibus ꝯmuniter cũ fuerit necesse exhibeant se paratos. Sãctum oleũ ad eos cũ magna reuerẽcia deferẽtes ⁊ honore. Doceãt sepe sacerdotes populũ hoc sacramẽtũ licite posse iterari. et sepe recipi in q̃libet magna infirmitate vnde mortis est metus. Et post susceptũ licite reuerti ad opus ꝯiugale.

Quomõ sacerd. se debeãt hr̃e erga ifirmos

s Tatutum est in consilio et districte iunctũ medicis corporum vt cum eos ad infirmos vocari sepe contigerit ipsos

ante omnia moneant ⁊ inducāt q̄ medicos aduocent animaꝝ vt post̄q̄ infirmo fuerit de spirituali salute prouisum: ad corporalis medicine remediū salubrius procedatur. Ce terim cū anima sit mlto preciosior corpore: sub interminacione anathematis prohibeāt ne quis medicorū pro corporali salute aliq̄d egro suadeat: quod in periculū aīe ꝓuertat.

De cōmunicatione infirmorū.

s Inguli sacerdotes singulos habeant calices in quibus ꝯmunicentur infirmi. Qui decori sint et mundi: vt in eis deuotio infirmi excitetur. Nec permittāt dyaconos deferre infirmis sanctū corpus domini nisi in necessitate cū sacerdos fuerit absens vel infirmus. Sed semper cū magna reuerē cia et maturitate illud deferat in pixide ꝑdonea bene clausa ꝓpter casū. Pulsando tintinnabulū/ et lumine p̄cedēte. Et veniēdo ad infirmū et redeundo si tanta fuerit via psalmos penitentiales dicat et letaniā. Frequenter moneantur laici et eciam pueri: vt vbicunq̄z viderint deferri sanctum corpus domini statim genua flectant tanq̄ dño et creatori suo: ⁊ iūctis manibus quousq̄z trā-

fierit oꝛēt. De absol'. infirmoꝝ ī moꝛte.

p Jum videtur ꝫ tutū vt quilibet sacer dos infirmū in extremis laboꝛātē absoluat de oībus quibꝫ eū absoluere potest.

Quomō fieri debeat ī coīcatiōe īfirmoꝝ.

s Jquid de coꝛpoꝛe xp̄i in oꝛe īfirmi remāserit vel inde exierit quod ab eo recipi non possit aliquam foꝛmam habens ab ipso sacerdote conuenienter debet sumi: vel ꝯminutum in calice cum modico vino alicui habenti bonā cōsciēciā dari. Si autē infirmus adeo fuerit artatus ꝙ sub magna foꝛma coꝛpus dn̄i recipere nō possit: sub minima foꝛma ei detur in calice cōminutū. et cū modico vino in oꝛe infirmi instilletur. ꝫ maxime si sine scādalo aliter fieri nō possit / ne infirmus obire sine viatico videatur.

De confessionibus infirmoꝝ.

a B infirmis in moꝛtis periculo cōstitutis pura est inquirēda cōfessio non penitencia iniungenda. Eis tamen est intimandū vt conterantur et doleant de peccatis suis vniuersis et singulis. Non tantum timoꝛe pene quam peccando meruerūt: sed quia deum patrem et creatoꝛem et redēpto-

rem suū offendere presumpserunt. Acerbi tates egritudinis quasi flagella pii patris q̄diu ei placuerit cū gaudio sustinētes. Si autē cōualuerint statim ad sacerdotem acce dere debent: ⁊ tunc eis penitencia competēs iniungatur. Vt non extorqueatur pecunia pro benedictionibus.

i N consilio prohibetur ne aliquis pro benedictionibus nubentiū / exequiis mortuorum et aliis sacramentis pecuniam extorquere presumat aut plegios exigat aut propter hoc ficticia impedimēta opponat. Debent tamē a parrochianis quibus impē sa sunt sacramenta pie cōsuetudines obser= uari. et libere sacramēta ecclesiastica confer ri. Et sunt per archiepiscopum compescen di qui maliciose nituntur laudabilē consue tudinem immutare. Et ideo inhibetur ne sacerdos aliquis in casibus huiusmodi au= deat sibi ius dicere: sed apud superiorē que= relam deponat.

De confessionibus sacerdotum.

p Recipit q̄ sacerdotes archiepō vel pe nitēciariis suis saltē semel ī ānō q̄fite antur. Permittit autē archieps q̄ possint

interim quotiēs opus fuerit eciā aliis sacer dotibus cōfiteri. Clerici anteq̄ ordines reci piant archiepiscopo vel penitēciariis discre tis confiteātur. ne forte pro simplicitate in discreti cōfessoris irretiti irregulariter ordi nentur. Ex consilio latranēsi de confessione laicorū.

Dceatur aūt maxime ante quadrage simā q̄ omnis vtriusq; sexus fidelis postq̄ ad annos discretionis venerit omīa sua fideliter confiteatur peccata saltē semel in anno proprio sacerdoti: et iiunctā sibi pe nitenciā studeat propriis viribus adimple re. Si quis autem alieno sacerdoti iusta de causa voluerit sua confiteri peccata licenci am prius postulet et obtineat a pprio sacer dote. cū aliter ille non possit illū absoluere vel ligare. Sacerdos autē sit cautus et dis cretus vt more periti medici super infūdat vinū et oleū vulneribus sauciati diligenter inquirens et pctōris circūstancias et pecca ti. Caueat autē oīno omnis ne verbo aut si gno aut alio quouismodo prodat aliquate nus peccatorē. Sed si prudētiori consilio in diguerit: illud absq; vlla expressiōe caute re

quirat. Quoniã enĩ qui peccatũ in penitẽciali iudicio sibi detectũ prelũpserit reuelare: non solũ a sacerdotali officio deponẽdũ decreuimus/verũ ad agendũ perpetuã penitẽciam. et in artũ monasteriũ detrudendum.

Vt sacerdotes eligant locũ eminentẽ ad audiendum confessionem.

a Vt audiendũ confessionem eminẽtẽ locũ sibi eligãt sacerdotes vt ꝯmuniter possint videri,. Et in locis abditis extra ecclesiã nullus recipiat ꝯfessionem nisi i necessitate. In cõfessiõe habeat sacerdos vultũ humilẽ et oculos in terram. nec indiscrete et frequẽtius faciẽ respiciat cõfitẽtis maxime mulieris. et pacienter audiat que dixerit in spiritu lenitatis: t ei pro posse suo pluribus modis persuadeat vt cõfiteatur integre. vnde vere aliter dicat ei nõ valere.

Ne sacerdotes inquirãt nomĩa plonaꝝ.

i Ñ cõfessione sibi caueãt sacerdotes ne inquirant nomina personaꝝ cũ quibus peccauerint ꝯfitentes. sed circũstancias tantũ que possunt agrauare peccatum.

Ne sacerdotes intũgãt missas ꝯfitẽtibz.

c Onsulimus t monemus ne sacerdos

missas iniũgat confitentibus sed vt cupidi
tatis notã effugiat in hac parte fructũ qui
ex tali iiunctione solet sacerdotibus prouenI
re censeãt pauperibus erogari. Et si forte in
iunxerint nõ recipiãt ipsi denarios sed peni
tentibus iniungant vt sacerdotibus distri-
buant quibus viderint expedire.

Vt inquirant peccata vsitata.

q Via per experiẽciã certã didiscimus pro fornicatione vel eciã peccatis ma ioribus fere nullã vel minimã penitẽciã pe-nitentibus iiungi a sacerdotibus ignoratI-bus seu negligẽtibus canonica istituta. Pre cipimus q sacerdotes studeãt iquirere dili-gẽter et pctã vsitata/ & circũstãcias vsitatas pctõz. Maxime gule/luxurie et cupiditatis: quibus genus humanũ frequẽtius corrũpI tur. Viciũ autẽ gule in excessu circa potũ et cibũ attẽditur qđ maxime fit in quiqz. Inq ratur igitur penitẽs vtrũ aliquãdo excessũ fecerit querẽdo cibos nimis sumptuosos ni miũ delicatos sicut diues in euãgelio qui e-pulabaꝫ quotidie splendide et iudei qui car-nes in deserto cõcupierunt. Item vtrũ pec cauerit in nimia ciborum eciam vilium sũ-

pſione ſicut ſodomite quorum peccatū fuit abūdācia panis. Jtē vtrū ſumēdo cū nimia auiditate ſicut eſau. vel cum nimio appara tu. ſicut filii hely. ſiue ante horā ſicut ionatas. quod ſi fecerit moneatur a talibus abſtinere. et curare ꝓtraria cōtrariis ſtudeant diligenter. Hi ſiquidē ſunt ſatellites nabuzardā quod interpretatur princeps coquoꝝ qui hieruſalem/ id eſt fidelē animam funditus deſtruxerunt.

Ex conſilio latranenſi ꝙ clerici abſtineant ſe ab ebrietate.

a Crapula et ebrietate omnes clerici diligenter abſtineant. vnde ſibi vinū temperent: et ſe vino. Ne ad bibendum quē piam incitent. cum ebrietas et mentis inducat exilium: et libidinis prouocet incentiuū. Vnde illum abuſum duximus penitus abolendum quo in quibuſdam partibus ad potus equales ſuo modo ſe obligant potatores. et ille iudicio talium plus laudatur et exaltatur qui plures inebriat: et calices fecundiores exhaurit. Si quis autem ſuper his potacionibus ſe culpabilem exhibuerit: et

nisi cõmonitus a superiore satisfecerit ꝓpetenter: a bñficio et ab officio suspẽdatur.

Item de eodem.

e Et hoc idem precipiãt populo sacerdotes firmiter iniungẽtes dominis tabernarũ ne in domibus suis vel in locis circum adiacẽtibus comparrochianoꝝ suoꝝ causa potationis sustineãt cõuenticula congregari: ostendentes eis ꝙ talis potatio innumerabiliũ est occasio peccatoꝝ. Qui aũt tercio ãmonitus huic salubri statuto acquiescere noluerit: tam ipse/ꝙ familia eius ab ingressu ecclesie arceatur:

Noua precepta domini petri de colleme dio archiepiscopi rothomagensis.

Recipimus ꝙ singulis diebus dñi-
p cis et festiuis excoꝫcẽt presbiteri singuli parrochianos qui pro pecunia vel pro aliquo illicito ꝙmodo vel emolumẽto presentant ad ecclesias/ personatus/ vicarias/ capellas in quibus habent patronatũ: et eos qui taliter recipient vel receperunt.

Itẽ precipimus ꝙ quilibet sacerdos in parrochia sua seu capellanꝰ in capella sua dicat

matutinas de nocte: ⁊ omnes horas horis cõ petentibus. Videlicet primã mane. post ter ciam. missam. et post sextã/ et nonã. Et pul= set horis debitis ad quẽlibet horam . Et pre= cipimus q̃ dicant cũ nota. et habeãt breuia rium secundum cõsuetudinem rothomagẽ sis ecclesie. et hec de breuiario sub pena vigi ti solidorũ precipimus. Item precipimus q̃ quilibet habeat lumẽ in ecclesia sua de no cte et de die : saltem ad missam et ad vespas lampadẽ saltẽ vel candelã. Item precipi= mus q̃ quilibet sacerdos veniat ad capitu= lum decani. et qui nõ venerit puniat in de= cem solidos, et seruetur pena recepta ad mã datũ archiepiscopi. Item precipim⁹ q̃ qui libet sacerdos die dñica parrochianos suos ad bonũ exhortetur. et doceat eos fidem ⁊ co gnoscere mortalia peccata. et qui p̃dicare ne quiuerit seu nescierit: saltẽ semel in mẽse fa= ciat parrochianis suis ꝓponi verbũ dei per aliquem bonũ clericũ/ vel religiosũ/ et notã personã. Item precipim⁹ q̃ nullũ recipiãt ad predicationẽ/ vel ad proponẽdũ verbum dei querentẽ elemosinas pro edificãda eccle= sia leprosaria vel domo dei: seu pro aliis qui=

buscunqz questis: Sed cum venerint cũ litte
ris nostris ipsi sacerdotes proponãt pro eis
negociũ secundũ quod in litteris nostris vi
derint contineri. Et sub pena excoĩcationis
p̃cipimus ne a talibus aliquid exigãt sacer=
dotes sed quitquid receptũ fuerit in cõmo=
dum elemosinas petentiũ totũ cedat Jtem
precipimus q̃ separati sint in ecclesia muli
eres/clerici/et laici. Jtem q̃ quilibet in par
rochia sua scripta nomina habeat parrochi
anorũ suorũ: vt cognoscat extraneos ab ip=
sis. Jtem quolibet die dominico querant
si sint parrochiani extranei inter suos: t an
te misse ingressum eiiciant extraneos diebz
predictis nisi sint alique note persone tran=
seuntes. Jtem qui nullos habẽt parrochia=
nos nullos recipiãt diebus solẽnibus predi
ctis. Jtem parrochianus existẽs in parro
chia si tribus' diebus dñicis ꝯtinuis ad mis
sam non venerit excoĩcetur. et hoc frequẽter
in ecclesiis publicetur. Jtem quilibet sacer
dos clericos litigiosos existẽtes ĩ parrochia
sua vel qui cõsueuerint maliciose facere ali=
quid ad loca remota vel ignota citari nobis
denũcient. Jtẽ nullus recipiat mandatum

iudicū ignotorū vel aliorum nisi sit aliqua nota persona et auctētiqua. ⁊ nisi videat auctenticū domini pape. et ipsum diligēter examinet. Item claudantur et limittentur atria ecclesie. Et si difficultas adhibeatur p decanū loci nostrum consilium requiratur: vel per archidyaconos locorum si ipsi hoc expedire non possunt.

Contra adulteros.

f Frequenter contra adulteros/incestuosos/vsurarios notorios/clament ⁊ predicent sacerdotes. Et si incorrigibiles inueniantur denūcient eos nobis.

Vt non communicent sacerdotes cum excommunicatis.

s Acerdotes scienter non cōmunicēt cū excommunicatis quia sic villescere faciunt sententiam excōmunicationis.

Vt non purificent focarias p̄sbiterorū.

p uniri precepimus sacerdotes qui focarias sociorum sacerdotum vel eciā alias mulieres adulteras seu fornicarias purificant: sine licencia nostra speciali/vel archidyaconi loci: vel penitentiariorum existētium rothomagi.

Vt non sint columbi in campanalibus.

i Tem sacerdotes non habeãt colũbos in cãpanalibus per quos ecclesia quãdoqz et altare deturpantur.

Ne absoluãt in magnis casibus.

i Tem prohibemus ne sacerdotes absoluant in magnis casibus constitutos. Homicidas videlicet. sacrilegos. sortilegos incestuosos. peccatores enormes contra naturam. violatores monialiũ. vel raptores. Raptores virginũ: et aliarum mulierũ. et similia. Et scribant casus istos cum euenerĩt et tradant archidyacono siue nobis.

Vt bona eorum qui non residẽt in ecclesiis suis saisiantur.

c Jrca eos qui non residẽt in ecclesiis suis vel non ordinantur seruetur illa constitucio. Extirpãde. et bona eorum saisiantur. De habitu et statu clericoꝝ.

c Vm in tonsura et maxime habitu differre debeãt a laycis sacerdotes in quibus plures ĩuenimus istis temporibus deliquẽtes. Precipimus qꝫ omnes coronam magnam habeant et tõsuram altam et bene rotondam. Et qui in his decetero inuenietur

culpabilis grauius punietur. Item presbiteri cum tabardis seu garnachis sine capa clausa desubtus si inuenti fuerint inter alios discurrentes: tabardū siue garnachiam amittant/et leprosis seu aliis pauperibz cōferatur. et nichilominus deferēs alias put iustum fuerit punietur. Item cum clerici curati et sacerdotes exēplū esse debeāt subditorū luctas choreas eisdem interdicimus et omnē ludum cū pilla-et maxime cum laicis qui nobis semper insidiātur. et cum p talia auctoritas prelationis vilescat et nōnūq̄ ex his eciam° cōtingat periculū corporale.⁊ qui super his seu aliquo istorū decetero inuenietur culpabilis grauiter punietur.

Ne sacerdotes conuiuēt parrochianis suis.

Nhibetur sacerdotibus ne ipsi inuitēt parrochianos suos ad cōuiuandū in domibus suis.et si inuitati fuerint a parrochianis suis ad conuiuandum presbiteri nō vadant. nisi forte cum aliquibus personis gravibus et honestis vnde non possit scandallum suboriri.et tamen hoc raro fiat pro pluribus periculis euitandis. Item statuimus vt singulis annis per singulos

menses synodalia statuta singuli perlegant sacerdotes. Quotiensc̃ũqz aliquis sacerdotum hoc statutũ seruare neglexerit per mensem sequẽtem adminus officiis suspẽdatur

Sentencia gallonis.

In nomine domini. Nos gallo miseratione diuina sancte marie in portitu dyaconus cardinalis et apostolice sedis legatus excõmunicamus omnes sacerdotes et clericos quoscunqz qui post legitimã admonitionẽ focarias vel mulieres alias de q̃bus mala potest suspicio suboriri + in domibus propriis vel alibi vnde populus vel ecclesia scãdalisetur duxerint retinẽdas. Nisi sint clerici qui in minoribus ordinibus legitime cõtraxisse prohibentur qui cũ vxoribz non debent ecclesiastica beneficia retinere. Moneãtur autem ne matres vel sorores vel alias personas cõiunctas secum habeant cũ quibus et si nichil seui criminis naturale fedus existimari presumant frequenter tamẽ suggerente dyabolo cum talibus noscitur fuisse facinus perpetratum. Prohibemus eciam sub eadem excommunicacionẽ ne sacerdotes vel clerici occasione alicuius consue-

tudinis pro baptismo sepultura benedictio ne aliis de sacramētis ecclesiasticis aliquid exigere vel extorquere presumant sed ea libe raliter et sine difficultate studeant canonice ministrare. Moneantur tamen laici diligē ter ne illud quod pro reuerencia sacramēto- rum deuotio fidelium introduxit: ex auari- cia velint aliquatenus reuocare. Item pro hibemus ne sacerdotes decetero vtantur ca- pis manicatis. & ne constituti in sacris ordi nibus manicas cōsuticias vel sotulares ro- stratos. vestesq; rubei coloris vel viridis co loris habeant districtione consimili prohi- bemus. Decanis quoq; et archidiaconis ne vestes rubei vel viridis coloris habere p̄- sumant: et similiter archidiaconis et prepo sitis qui habēt curam animarum ne capas foratas habeāt manicatas. Monachis etiā vt capis sumptuosis et non nigris decetero non vtantur sub eadem pena duximus inhi bendum. Inhibemus etiam omnibus tam monachis q̄ clericis sub excōmunicationis vinculo ne aliquod fenus exerceant. et ne a- liquando negociationem aliquam exerce- ant inhonestam prohibeantur districte. vt

autem ab omnibus in tonsura et habitu in conuersatione honestas ecclesiastica conser-uetur districte precipimus vniuersis prela-tis sub interminatione diuini iudicii firmi-us iniũgẽtes vt omnia supradicta obseruẽt et quantũ in ipsis erit faciant a suis subdi-tis monitione premissa per censurã eccle-siasticam iuiolabiliter obseruari.

Hec sunt precepta decanis facta post sy-nodum hyemalẽ. Anno domini millesimo ducentesimo quadragesimo quinto: et data eis in scriptis.

i Primis vt precepta sua synodalia anteq̃ recedant corrigant secũdum nostra que fuerũt in synodo recita-ta ⁊ infra mensem faciãt eodẽ modo ad sua precepta correcta corrigi omniũ p̃sbiterorũ p̃cepta. Itẽ vt diligẽter et sine mora inqui-rant qui de suis presbiteris vel per-sonis de-fuerunt synodo in suppellicio et cũ stola. Et illos qui sunt presbiteri et curati et non pres-biteri: et non interfuerunt in suppellicio.

Item omnes illos presbiteros ⁊ personas qui in synodo cum suppellicio capucium te-nuerunt. Super quibus si opus fuerit/

eos astringant proprio iuramẽto ⁊ omnibꝫ quos culpabiles inuenerint diem cõpetentẽ assignẽt vt coꝝã domino archiepiscopo ꝓpa reãt cũ litteris decani ab eodem archiepisco po punicionẽ recepturi. Jtẽ precipim⁹ deca nis vt emẽdas fideliter colligãt et sine mo= ra nemini dando dilationẽ sine mãdato of ficialis et scripturã emendaꝝ penes se reti= neant vt de eis possint reddere cõpotũ dili gentẽ. Jtem vt vnusquisqꝫ decanus maio res penas exigat in suo decanatu et debito= res eaꝝ monicione premissa ad soluendũ cẽ sura ecclesiastica auctoritate nostra ꝓpellat ita ꝙ ipsis infra diem assignãdã possint o= stendere racionẽ. Nomina autem ꝓdẽnato rum/ et in quãtũ fuerint ꝓdẽnati tradat eis iohannes baston.

n ullam causã pecuniariã nec aliã nisi forte ex cõuiciis teneat coꝝã se decan⁹ aliquis nec de sua excõmunicatione emẽdã exigat ad plus vltra quinqꝫ solidos.

p Recipitur eisdem ꝙ viriliter et fideli ter ꝓtra bailliuos et vicecomites mã data curie exequantur: ac eciam cõtra alios potentes. Qui vero negligẽs vel remissus

ſuper hoc ĩuenietur grauiter punieť. et hoc eiſdem precipiãt decani preſbiteris in ſuis capitulis.

p Recipiãt eciam decani preſbiteris ne decetero ſigilla ſua tradant ſuis clericis deferenda. et ꝙ nichil ſigillent donec diligenter viderint quod mãdatur. nec prius ſigillent donec mandatum quod eis iniũgitur diligenter fuerit executũ. Item precipitur ſub grauiſſima pena ne aliquis ſigillet aliquem ſe excõmunicaſſe de mandato curie donec publice prius eum excõmunicauerit. vel niſi poſt ſigillacionem incontinenti eũ publicauerit excõmunicatum.

p Recipiãt eciam decani preſbiteris vt ante ſtatutum tempus ab eccleſia maxime pecunie interuetu nõ recipiãt mulieres ad purificacionem: niſi de licencia officialis vel archidiaconi.

p Recipitur eciam preſbiteris vt muli eres deſponſate nõ recipiãtur ad miſſam eo die quo fuerunt deſponſate: ſed ſecũda/vel tercia die.

p recipiant decani preſbiteris ꝙ diligẽter ſingulis diebus dñicis denũcient

in suis ecclesiis secūdū quod de nouo est sta tutū in synodo q̄ per fidē datā per verba de futuro nullatenus audeant contrahere vo= lentes se carnaliter ꝓmiscere donec bāna fu= erint completa. ne appareat aliquis contra dictor. De eodem.

e T faciant abiurare fornicatores hoc mō. tu iurabis q̄ deceto nō cognosces istā carnalit. Et si ꝓtrafaceres extūc habebis p vxore tua. Nec deceto i abiuratione appo nat pena pecuniaria maxime iter eos q̄ pos sūt mrimonialiter copulari. Jtē nō recipi ant decani breuiclos pro q̄stis faciēdis: nisi prius eos examinent cū auctēticis. et tūc si= gilletur vnus de breuiculis. + sub exēplo bre uiculi sigillati mittātur p presbiteros: nec ppter hoc extorq̄at pecunia p decanos. Jtē si aliq̄s de q̄stuariis philatias suas ostēderit pplo ad facilius extorquēdā pecuniā capiat et cū suis philateriis adducatur ad officialē et hoc districte precipimus capellanis et sa= cerdotibus vniuersis. Jtem decanis:

p recipitur vt singuli decani dēt nobis in scriptis noīa eoꝝ qui non residēt in ecclesiis tam sacerdotū / q̄ aliorū. Jtem

nomina ecclesiaꝝ eorum qui non residentꝫ ecclesiis suis. et eoꝝ qui non se representaue runt ad ordines quas dudum mandamus se sciri per litteras nostras. Item nomina personaꝝ qui se non representauerũt ad ordines. Item precipimus decanis vt non permittãt ꝙ aliquis capellanus firmanꝰ habeat ad firmã plusꝯ vnã ecclesiã. Item precipimus districte vt nullus habens curã animaꝝ in ista dyocesi habeat aliam ad firmã nisi forte ex causa rationabili. et tũc fiat de licẽcia nostra speciali. Item decanis phibemus expresse ne teneãt ecclesias ad firmam. Item decanis precipimꝰ vt anteꝙ recedant dent nobis inscriptis ecclesias vacãtes in suis decanatibus que spectãt ad collationẽ domini archiepiscopi tam iure patronatus/ꝙ lapsu tẽporis/ vel eciã defectu personarũ cũ valore ipsarꝝ secũdũ quod sciuerint. Item de inquisicionibus ecclesiaꝝ conquerimur ꝙ male fiũt et negligenter ab aliquibus ꝙa non bene queritur de causis sciẽcie. vnde precipimus ꝙ fiant diligencius: alioquim eos quos ĩ hoc culpabiles inuenerimus decetero grauiter puniemus.

p Recipimus omnibus decanis q̄ de ce
tero inquirāt et in scriptū redigant
nomina omniū presbiterorꝝ qui in decana-
tibus suis decident eaqꝫ deferāt ad synodū
recitanda. vt oremus pro eis et singuli pres-
biteri faciāt seruiciū speciale. Hoc enī libē-
tissime debēt facere: vt cum decesserint simi
liter fiat pro eis.

s Tatuimus vt antique pensiones qui
prioratibus monasteriis soluebātur
que hactenus per abbatē vel monasteriū a
quadraginta annis ↄ infra fuerint augmen
tate vel denuo imposite penitus reuocētur:
et eas augmentari decetero prohibemus.

s Tatuimus vt iudices tam ordinarii
q̄ ab ordinario delegati tēperent se et
refrenent a generalibus excōmunicationibꝫ
nec in generali participātes excōmunicēt ni
si cōmunicauerint in crimine delinquētis.

De decimis scōm ꝓsuetudinē pronatus.

i Tem sacerdotes seruiētes in eccleſiis
procurēt vt ibi sint libri necessarii et
cōpetentia ornamēta: ita q̄ ad hec emenda
parrochiani principaliter et vt in subsidiū
tam presbiter q̄ persona q̄ alii qui aliquos

percipiũt reditus in ecclesia vel decimas ad eam de iure ꝓmuni pertinẽtes ꝓ modo sitarum porcionũ si opus fuerit soluere ꝓpellantur.

p Rohibemus eciã ne sacerdotes excõicent in generali nisi ꝓ furtis ⁊ deperditis in eadem parrochia trina monitione premissa vel vocatione.

n ullus sacerdos cõfirmare/aut cõsecrare virgines presumat. Solius archiepiscopi est ꝓfirmare/virgines consecrare/ecclesias dedicare/et ordines dare.

De partu mulierum.

m Ortue in partu scindãtur si infãs creditur viuere tamen si bene cõstiterit de morte earũ. Et caueatur quibz modis potest fieri ne infans exrideatur: sed os mortue teneatur apertũ. Sacerdos audito parrochianoꝝ suoꝝ obitu statim absoluat eos cũ psalmis ꝓ defunctis et collecta.

e Xortent̃ populũ sepe presbiteri ad dicẽdũ dñicã orationẽ et credo ĩ deũ. ⁊ salutationẽ beate marie virgis. Moneãt sepe populũ et maxime mulieres ne faciãt vota sua nisi cũ magna deliberatiõe et assensu vi

rorũ et cõcilio sacerdotũ. Frequẽter mone antur laici vt non retineãt decimas quas ĩ periculũ animarũ suarũ retinẽt. Nullus ti= bi clericus potest retinere decimas in heredi tario possessas: sed auctoritate archiepisco= pi fructus possũt clerici pcipere. ita tamẽ q̃ sepe laborẽt ad hoc q̃ ad eccl'iam reuertant.

p Rohibeãt per excõicationẽ sepe pbr̃i ne carnifices pmittãt iudeos laniare carnes suas: nisi totũ retineãt iudei. Jtẽ pre cipiẽ pbr̃is vt quotiẽs dubiũ erit quãdo ali qua ieiunia vel ꝓcessiões ĩstitute fieri debẽt sicut in festo sctĩ marci recurrãt ad decanũ loci et sine eius ꝓcilio ea facere nõ presumãt Jtẽ p̃cipiẽ pbr̃is ne recipiãt capellanos sine licẽcia archiep̃i officialis/vel archidyaconi.

p Resbiteri parrochianos suos solẽni= ter penitẽtes faciãt venire in capite ie iunii ad cathedralẽ ecclesiam vt per archie= piscopũ solenniter ab ecclesia eiiciantur. Et similiter ĩ die iouis proxima ante pascha p archiepiscopum ecclesie reconcilientur. Pre sbiteri parrochianos suos moneant et fre= quenter in ecclesiis suis denũciãt q̃ omnes patresfamilias ⁊ eciam oẽs matresfamilias

ad confessiones veniãt ante pascha floridũ. Et qui in hoc negligẽtes fuerint ĩ penã post octabas pasche ad confessionẽ admittãtur. sed vsqz ad illud tẽpus a carnibz ieiunabũt sicut in quadragesima.

p Presbiteri iniũgant parrochianis suis confitentibus qꝙ omnia ablata anteqꝙ aliquod testamẽtũ vel legatum faciant plene restituant.

Anno domini milesimo ducentesimo septuagesimo septimo facta fuerunt ista precepta a domĩo et patre nostro odone archiepiscopo rothomagensi.

p Precipitur decanis ne aliquis eorũ sigillet aliquẽ se excõmunicasse de mandato curie nostre donec publice eũ excõmunicauerit. vel nisi post sigillationem incõtinenti eũ publicauerit excõmunicatũ. et hoc idẽ precipiat a decanis presbiteris ĩ kalẽdis

p Precipitur vt statim secũda monitiõe sigillata: sigillum suũ a litteris non amoueat eciam si monitus millesies debitum offerret et satisfaceret creditori. Item nullus contradicat sigillare secundã monicionẽ monito ꝓtradicẽte nisi monit⁹ statim

satisfaciat creditori ī psētia decani seu pre sbiteri ad quē mandatū dirigitur. Jtē secū da monitione sigillata nō admittatur secū= do monitus et ob hoc excōmunicatus ad ec= clesiā. nec ad sacramenta: nec aliqua iura ec= clesiastica ei administrentur. nisi prius abso lutionem suā a curia reportauerit. Jtē nul lus litterā curie retineat sed statim cōpleto mādato portatori litterarū restituat sub pe na vnius marce argenti. Jtē nullus pre tex tu absēcie eius qui citādus est vel monēdus se excuset: sed fiat citacio ad domiciliū eiusdem. dū tamē ibidem habeat familiā. Jtē vt nullus decanus vel presbiter tradat sigil lū suo clerico vel alii pro litteris sigillādis: nisi decano vel presbitero presente: vt perī cula que exinde possent accedere euitētur.

a Nno domini millesimo ducētesimo septuagesimo nono die iouis ante a scensionē domini apud pontēaudomarē fu erunt salubriter ordinata in prouīciali cōci lio per reuerendū patrē dominū guillermū dei gracia archiepiscopū rothomagensē et eius suffraganeos de totius cōcilii prouidē cia vnanimi et pcordes que īferius ptinent

v Olentes presbiterorũ et clericor̃ excõ
municatorũ insolẽciã coartare sacris
canonibus inherendo statuimus q̃ presbi=
teri et clerici beneficiati q̃diu auctoritate or
dinariorũ suorũ iuste excõmunicati fuerint
non percipiãt beneficiorũ suorũ stipẽdia si=
ue fructus. ⁊ recuperãdi eosdẽ fructus spem
totaliter amittãt. nisi q̃ citius ꝯmode potu
erint. qd̃ ordinariorũ suorũ arbitro duxim⁹
relinquẽdũ procurauerint se absolui. Et nisi
ordinarii eor̃ ipsis supradictis fructibz gra
tiam fecerint specialẽ. Si vero per annũ di
ctam excõicationis sentẽciã animo sustinue
rint indurato procedatur acrius contra ip=
sos per beneficiorũ suorũ priuationẽ et ali=
as iuxta canonicas sanctiones.

i Tẽm voluimus et ordinauim⁹ q̃ pres
biteri ordinati capellas vel parrochi
ales ecclesias obtinẽtes qui missas non cele=
brãt vt deberẽt ipsas celebrare sine causa ra
tionabili diutius negligẽtes canonice mo=
neantur: vt missas celebrẽt prout ꝓuenit in
fra tẽpus a suis ordinariis prefigendũ. Ali
oquĩ contra ipsos per sustractionẽ fructuũ
beneficiorũ suorũ prout iustum fuerit pro=

cedatur adicientes q̄ postq̄ super hoc moni
ti fuerint si eidē monitioni nō acquieuerīt
pro non residentibus habeantur.

Volumus eciā t ordinamus q̄ statuta
predicti concilii bituricensis edita cō
tra impediētes iurisdictionē ecclesiasticā. et
qui ecclesiasticā impediūt vel minuūt liber
tatē vel colligationē/statuta/prohibitiones
vel bāna: vel quecunqz alia moluměta faci=
unt contra ipsam singulis mensibz in par=
rochialibus ecclesiis dū maior aderit popu
li multitudo die dominico vel festiuo et in
singulis synodis bene et intelligibiliter pu=
blicētur. necnō et cōstitutiōes cōcilii lugd̄ q̄
contra ipsos edite sunt cōtra vsurarios ma
nifestos precipiētes districte q̄ quilibet par
rochialis sacerdos seu presbiter transcrip=
ptum habeat dictarum constitutionum vt
animarum saluti ꝓuideatur salubrius Adi
cimus vt penitenciariis et confessoribus ro
thomagensis prouincie suggeratur vt om
nes sibi confitentes diligenter interrogent
an in penam inciderint alicuius supradicta
rum constitutionum. et vt exponant sibi

penas et pericula earũdẽ ipsos ad suos ordi
narios remittẽtes: si contra constitutiones
predictas ipsos repererint deliquisse cũ per
ipsos penitenciarios vel cõfessores absolui
nequeant in hoc casu.

s Tatuimus et insuper ordinauim⁹ q⁹
excõmunicati a canone propter vio=
lentã manuũ iniectionẽ in clericũ cũ de hoc
legitime constiterit per parrochiales presbi
teros ad mãdatũ ordinariorũ suoꝝ excõmu
nicati publice nũcientur. et tanq⁹ excõmuui
cati acrius ab omnibus euitentur. Et nisi i=
fra terminũ cõpetẽtem a suo ordinario pre
figendũ post denũciationẽ huiusmodi pcu
rauerint se absolui/vel iter arripuerint ad se
dem apostolicã vel legatũ ipsius pro huius
modi absolutione procurãda iusticiari mã=
dentur sicut in aliis excõmunicatis p suos
ordinarios in rothomagẽsi prouincia est ha=
ctenus consuetũ.

p Veterea precipimus vt secũdũ statu
ta generalis concilii quilibet christi=
anus adminus annis singulis semel cõfite=
atur proprio sacerdoti vel alii potestatẽ ha=
benti confessionẽ eius audiendi: et peniten=

riam salutarē iniūgendi. ꝛ ꝙ viaticū recipi
ant in pascha: nisi rationabilis causa subsit
quare a recipiendo viatico debeat abstinere
Alioquī cōtra talē suspectū de hereli proce=
datur. addicientes ꝙ nomina taliū per suos
presbiteros ordinariis insinuetur eorū.

a ℔ hoc districtius duximus iniūgen=
dū ꝙ statuta alia edita in prouīciali=
bus conciliis predecessorū nostrorū obseruē
tur. et ꝙ locorū ordinarii super hoc curā ad
hibeāt efficacē. et ꝙ ipsa faciāt annis singu
lis in suis synodis solēniter publicari.

r Enouantes statuta cōcilii volumus ꝛ
hoc placet sancto concilio ꝙ circa pro
curationes ratione visitationis debitas ac=
cipiendas ab archiepīs et episcopis et circa
grauamina inferenda pretextu officiorum
suorū seruetur quod statutū est in consilio
lugd̄. Volumus ꝙ statuta ꝯcilii generalis
contra eos qui faciūt colligationes et statu
ta contra libertates ecclesie edita frequenter
et solenniter in synodis ꝛ parrochialibus ec
clesiis promulgentur. Et transgressores ca=
nonice puniantur.

s Tatuimus ꝙ seculares potestates cle=

ricos capientes cū maiori violētia q̄ exigit rebellio defendētis. vel detinentes eos vltra vel contra requisitionē iudicis ecclesiastici denūciētur excōmunicati a canone in generali: et in speciali postq̄ constiterit euidēter Districtius inhibemus ne de causis ad ecclesiā pertinētibus a personis ecclesiasticis iudex secularis maxime super psonalibz actionibus adhibeatur.

s Tatuimus vt abbates ⁊ priores ⁊ alie personе ecclesiastice que percipiūt maiores decimas in ecclesiis parrochialibus cōpellantur ad restaurandū fabricā libros ⁊ ornamenta pro retēta quā percipiūt in eisdē.

v Olumus q̄ statutū synodale symōis q̄ personе ecclesiastice ad quas veniūt diuersa mandata diuersorū iudicū: delegatorum/conseruatorū/seu excōmunicatoꝝ diligenter videant nomina iudicū dyocesis ⁊ locorum ad qnē citant. et ipsa auctentica firmiter obseruentur. et non citent nisi videāt auctēticum vel transcriptum sub sigillo auctentico.

i Nhibemus ne aliqui christiani seu alique christiane iudeis seruire in hospi

ciis suis. seu cū ipsis habitare p̄sumāt. Et precipimus q̄ signa patentia deferre cogantur: per que a catholicis discernentur.

f Irmiter inhibemus ne vigilie et choree in cymiteriis & sacris locis fiāt precipientes q̄ transgressores canonice puniātur.

m Oneantur solennitez in ecclesiis maxime nō vxorati congruentē deferre tonsurā. cruce signati vero crucē in aperto deferre cogantur. De sellis/ calcaribus/ pectoralibus deauratis & aliā superfluitatē habentibus quibus clerico vti prohibitū est. & de clausis desuper indumētis a sacerdotibz deferendis volumus obseruari statutum cōcilii generalis.

p Rohibemus ne clerici beneficiati seu in sacris ordinibz cōstituti venationibus aut aucupiis sint intēti vel assueti.

s Tatuimus vt in abbatiis vel prioratibus in quibus facultates non sunt diminute reintegretur numerus personarum religiosarū: nisi forsam ex superioris expressa licēcia et ex causa rationabili sustineatur ad tempus.

h Oc quod a iure statutū est ꝙ monachus solus cōmoretur obseruari volumus et mandamus. Moneant monachi cōmorantes in prioratibus nō conuentualibus cū cōminatione suspensionis et excommunicationis. Et prout expedies visū fuerit inducātur vt statuta gregorii pape quātū ad esū carniū confessiones et ieiunia studeant obseruare.

s Tatuimus ꝙ regulares non morent cum secularibus: nisi per dyocesani licenciā. Statutū factū de non contrahēdo ad religionem vltra certā quātitatē nisi de licencia sui abbatis firmiter obseruetur.

p Bohibemus ꝙ rurales decani exercētes iurisdictionē non suspendant vel vel excōicēt nisi in scriptis.

p Decipimus ꝙ sacerdotes nō desistāt a denūciatiōe excōmunicationis quā tuncūqz partes pacificentur īter se: nisi constiterit de excoīcatoꝝ absolutione. Volumꝰ eciā ꝙ absolutio fiat cū debita solennitate.

i Nhibemus sacerdotibz ne presumāt excoīcare i generali: nisi ꝑ furtis vel depditis. et ꝓpetēti monitione premissa.

s Tatuimus vt capellani quibus eccle
sie cõmittuntur super litteratura cõ=
uersatione et ordinatione sua diligenter ex
aminentur. Postmodũ legi fecimus ea que
inferius scribũtur.

p Placuit sancto pcilio promulgare q̃ti
nus in singulis parrochialibus eccle
siis et locis publicis moneantur diebus dñi
cis et festiuis a se distantibus ter clerici non
vxorati et eciam vxorati. vt a secularibz ne=
gociis abstineãt et maxime inhonestis. qqz
deferant tonsuram ⁊ habitum clericalẽ con
gruẽtẽ alioquim si ab huiusmodi tercio mo
niti nõ respuerint nõ cõiugatos dũ his se i=
plicuerint quominus de suis facultatibz sta
tutis et cõdicionibz patrie subiaceãt eccleſia
nõ defendet. In cõiugatis autem equanimi
ter tolerabit ab his iusticias debitas. Et do=
mini seculares vt ab aliis vxoratis exigant
seruicia consueta.

p Recipimus eciã vt per singulas eccle
sias moneãtur clerici cruce signati ne
litteras apostolice sedis seu aliis quocunqz
modo aliquatenus abutantur scientes q̃ so
licitudine qua cõuenit contra eos vigilabi=

mus. vt excessus eorū non remaneant ipuniti. Deniqz si post premissas monitiones clerici in apostasia tonsure vel habitus clericalis permāserint et seuis enormitatibus se emiscuerint ⁊ contingat qꝫ pro suis excessibz a iudicibus secularibus in criminibus fuerint cōprehēsi: non precipimus eos per cēsuram ecclesiasticam liberari.

De clericis nō deferētibus tonsurā.

s Tatuimus eciā de clericis nō deferētibus tonsurā qꝫ ipsi moneant in synodo et ecclesiis cathedralibus ⁊ parrochialibz a decanis ruralibus i suis kalēdis vt ipsi tōsurā et habitū deferāt clericis cōgruētē. Alioquī si post trinā āmonitionē per interualla debita factā eisdē supradictis ī delictis enormibus fuerint deprehēsi per iusticiā laicalē: non defendētur quo ad hoc quominus a iusticia clericali puniantur.

De sacerdotibus excōmunicatis.

i Tem de sacerdotibz excōicatis ꝓpter defectū solutionis decime vt ipsi īfra ascēsionē dñi instātē procurent se absolui: ⁊ secū dispensari super irregularitate si quā occasione predicta incurrerint. Alioquim

prelati ipsorum punient ipsos grauiter eci am per beneficiorum suorum priuationem si viderint expedire.

S Tatuimus eciam q canonici regulares qui ad curam animarū a suis patronis episcopis presentantur non recipiātur ad eas nisi per inquisicionem prehabitā constiterit eos esse bone vite/honeste cōuersationis/bonis imbutos moribus/et eciam de sufficienti sciencia eorū ac natalibus eorundem.et q eorū prelati postq ipsi ab eis recepti fuerint ad curas animarum eos sine licencia episcoporum ab eis nō valeāt amouere:t q nisi sufficiētes personas infra quadraginta dies a tempore vacationis ecclesiarum presentauerint:per episcopos ecclesiis vacantibus prouideatur ponēdo ibi presbiteros seculares.si sibi videatur expedire.

His autem ita factis concilioq cōcorditer celebrato recessimus dicendo in viam pacis et quasdem orationes multum competentes.

C Vm parum proficiat tina condi in ciuitatibus si nō extiterint q̄ edita regere valeāt t tueri. Nec solū magri militū

constat officiū in disciplina per ipsum offi-
cium imponēda: sed in ea prout opportunū
fuerit obseruāda. Precipimus vt quicūqz
iudices ecclesiastici ab absolutionis vel rela
xationis cuiuslibet excōmunicatiōis suspē-
sionis vel interdicti sentencijs beneficiū i-
pendendū nichil metu ꝓpulerint per dyoce
sanos locorum iuxta lugd statuta cōcilii ex-
cōmunicati publice nūcientur.

C Dm falcē propriā nulli in messem li-
ceat mittere alienā de iusticiarijs lap-
cis seu aliis solam iurisdictionē tēporalē ha
bentibus qui in actionibus mere personali
bus ecclesiasticas corā se plonas litigare cō-
pellunt et contra canonicas sanctiones. hu
iusmodi prouisione cōcilii duximus statuē-
dum qꝫ licet eedem p̄sone ecclesiastice non
solū coram eisdē iusticiarijs litigare: sed eci
am ad ipōs venire de causis huiusmodi mi
nime teneantur. Si tamē venerint et allega
to fori priuillegio coram ipsis idem iusticia
rii cōpulsioni nichilominus institerint su
pradicte eo ipso excōmunicatiōis quā in ip-
sos proferimus incurrāt sententiam que cir
ca ipsos nullatenus relaxetur. nisi legis hu-

iusmodi de dāpnis expensis et interesse pri=
us per ipsos iusticiarios fuerit integre satis
factū eorū processibus atqz sententiis habi
tis ī huiusmodi q̄stiōibus ꝛ probatis nichil
omnino roboris habituris. Ad hec si quis
iurisdictionē tēporalem exercens de excōica
tionis suspensionis vel interdicti sentēciis
videlicet an iuste late fuerint aut aliis mere
ecclesiasticis seu spiritualibus causis decisi
onem seu cognitionē p̄sumpserit vsurpa
re per dpoceanos auctoritate p̄sentis ꝯci
lii desistere moneatur et nisi cōpetenter mo
nitus duxerit desistendū: ad hoc per censurā
ecclesiasticam cōpellatur.

De inmunitate ecclesiarū.

§ Anguisuge sitibūda progenies ac ra
dix omniū malorū cupiditas semper
vociferās affer affer moliri nō desinit q̄ad=
modū p exquisitas astucias et calidiora me
dia ardori proprio licet inextinguibili lucri
tēporalis quēq̄ illicite poscula submīstret.
Ex hac autē semper sitienti radice processis=
se cognouimus q̄ cū sedes apostolica excōi=
cationis sentēcia monuerit noua constituē=
tes pedagia ꝛ olim produxerit promulgādā

ipsam annis singulis ī certis festiuitatibus
solenniter īnouādo nō nulli filii proprie cu
piditatis viciū colorare nitentes non noua
vt asserūt constituētes pedagia antiqua ad
clericos et ipsorū res quas non racione mer
cature per terrā vel aquā deferri faciūt pro-
rogāt et extēdūt in illusionē memorate sen
tēcie: ꝛ preiudiciū libertatis ecclesiastice ma
nifestū. ℣os itaqz ipsorū fraudibz obuiare
volentes. ꝛ tā presūpte caliditatis astuciam
pena debita castigare nisi infra duos mēses
a tempore solēnis publicationis cōstitutio-
nis huius facte in ciuitatibus ꝛ dyocesibus
in quibus ꝓsistūt ipsa pedagia numerādos
ab his in totū desiterint excōmunicationis
sentencie quam exnūc in ipsos proferimus
extunc subiaceant ipso facto. Cū iure cano
nico caueatur ꝙ quidā de cetero seruari fece
rint statuta edita/ ꝛ consuetudines introdu
ctas cōtra ecclesie libertatē statuimus ꝙ sta
tuarii et scriptores statuariorū necnō pote-
states. consules. rectores. et consiliarii loco-
rum vbi huiusmodi statuta et consuetudi-
nes de cetero edita fuerit vel seruata. nec nō

et illi qui secundum ea iudicare presumpserint. vel in formã publicã scribere iudicata excõmunicationis sententie debeant subiacere. Non nulli proprie salutis obliti ⁊ sue verecundie non parcentes iuris sentẽciam verborũ amplexu non sine fraude circũuenire nituntur. non statuta vt asserunt banna tamen faciunt ꝓclamari. precepta ac prohibitiones inducunt. quod non est dubium in libertatis ecclesiastice preiudiciũ redũdare. Nos itaqz fraudibus malignorũ quas circa hoc adhibitas fuisse cognouimus obuiare volentes statuimus. vt qui contra ecclesie libertatem banna/ prohibitiones/ siue precepta scienter fecerint. aut fieri procuraverint. seu facientibus aliquod consiliũ vel opem duxerint adhibendum ipsa. Postquã per locorum ordinarios super hoc fuerint requisiti: absqz cuiuslibet difficultatis obstaculo aliquo indilate reuocent/ seu faciant reuocari. ad consilia nequaq̃ de cetero processuri. Alioquim censura simili sint astricti. Quicunque vero contra ecclesiasticas consuetudines antiquas rationabiles

et probatas. ⁊ hactenus pacifice obseruatas statuta/bãna/prohibitiões/aut precepta scié ter fecerint aut fieri procurauerint. siue iã facta seruauerint aut seruari fecerīt: seu facientibus vel seruãtibus in hoc cõsiliũ prestiterint: per dyocesanos locoꝝ presentis auctoritate cõcilii moneãtur vt infra mensẽ a tẽpore monitionis huiusmodi numerandũ statuta debeãt banna prohibitiones et precepta reuocent. nũqꝫ ad cõsilia vlterius processuri. Alioquin excõmunicationis sentẽcia quam in ipsos extunc proferimus sint ligati. Quorũdã insolercias peruersorum qui dominũ iesũ christũ verbis tãtũ modo pfitentes nec deum timere nec homines reuereri pro suoꝝ attrocitate factorũ manifestissime cõmittũtur in tantã accepimus temeritatis insaniã prorupisse ⁊ confugientes ad ecclesiarũ tutelã cõtra iuris vtriusqz statuta ecclesiasticam libertatẽ ibidẽ vulnerant/mutilant/interficiũt/vel intẽdũt ac inde extrahunt violenter extractos vulnerare seu mutilare presumũt. nõ nũqꝫ ipsis vltimũ supplicĩũ inferentes. aut ista fieri precipiũt vel procurant seu consilium vel opem in tãtis

sceleribus perpetrãdis. Nos itaqz quos ze-
lus comedit domus dei sacrilegioz excessus
detestabiles et horrendos quos non solũ e-
uidencia rei docet inhumaniter excreuisse:
sed ĩoleuisse pl̃ũpciõe dãnabili. Recẽs itaqz
preteritoz memoria comprobat et declarat
castigatiõe canonica cohibere volẽtes pñen
tis approbatiõe cilii durim9 statuẽdũ q̃ ta
liter delinquẽtes excõis sẽtẽcie quã in ipsos
proferim9 subiaceãt ipso facto. quã quidẽ sẽ
tenciã locoz ordinarii ipsius auctoritate cõ
cilii solẽniter in subiectis sibi ecclesiis denũ
ciari faciãt: et vsqz ad satisfactionẽ cõdignã
ĩuiolabiliter obseruari. Eisdẽ nichilomin9
mutilatoribus ꝛ interfectoribz nec nõ et his
qui huiusmodi mutilatiões ꝛ homicidia fi-
eri precipiũt vel procurãt: aut faciẽtibus cõ
ciliũ vel opẽ impẽdũt. Feoda et bñficia si q̃
ab eccl'iis taliter violatis obtinẽt eo ipso p̃
tin9 sint amissuri: q̃ ad eccl'iã a qua illa obti
nere noscũtur libere reuertãtur. Filii eciã e-
oz̃ũdẽ nõ solũ nichil obtineãt de p̃dictis: sed
ad bñficia ecclesiastica de cetero assequnda eo
ipso reddãtur prorsus inhabiles ꝛ indigni.
c um nõ nulli tp̃ale dñiũ obtinẽtes seu

secularis iudiciarie potestatis gerētes offi-
ciū iurisdictionē sācte matris ecclesie subuer
tere vel minuere exquisitis astuciis molian
tur. Nos eoꝝ malicias vltione canonica re-
primētes statuimus inhibētes ne quis ī fo-
ro ecclesiastico litigātes seu litigare volētes
super causis mere ecclesiasticis siue q̄ ad fo-
rū ecclesiasticū de antiqua ⁊ approbata ꝓsu
etudine et hactenus pacifice obseruata obti
nere noscūtur ad desistendū ꝓpellat per ip-
soꝝ vel parētū aut consāguineoꝝ siue rerū
eoꝝ vel personaꝝ huiusmodi captionē mo
dis ve aliis quibuscūqz. Si vero quis con-
tra venire presumpserit: excōis sentēcie pre-
sētis auctoritate cōcilii se nouerit subiacere.

De penis.

C Dm iuris vtilitas tot ⁊ tantis irriga
ta vigiliis sufficiēter nequeat ꝓspera
ri si processus ministroꝝ iusticie contīgat ī
iquoꝝ machinatiōibus īpediri vt illoꝝ au
dacia quos amor diuin⁹ a malo nō reuocat
saltē rigor ecclesie coherceat disciplīne sacri
pusiōe cōcilii duximus statuēdū q̄ si quis
cuiuscūqz dignitatis aut cōdicionis existat
nūcios aut executores ecclesiasticoꝝ iudicū

aut alias litteras eorũdem occultare carceri
mãcipare mutilare aut qđ grauius est cẽsen
dũ interficere.litteras vel acta p̃dicta perso
nis mãcipatis auferre seu ea rũpere vel can
cellare.aut alias detinere quoquo modo vel
si ablata p̃sũpserit aut vt ista fiãt p̃curaue
rit vel faciẽtibꝫ p̃siliũ vel opẽ duxerit adhi=
bendũ excõis sentẽcie quã extũc in eo profe=
rimus subiaceat ipso facto.a qua nisi prius
tã iudici cui⁹ auctoritatẽ p̃tẽpserit q̃ passo ĩ
iuriã et ceteris quorũ interest̃ put excessus
postulabit atrocitas satisfaciat p̃petent̃ nul
laten⁹ absoluat̃. Ad quor̃ mẽoriã ĩ ꝑpetuũ
obseruãdũ et premissor̃ testimoniũ sigillũ
nostrũ p̃ntibꝫ duximus apponẽdũ. Datũ ĩ
eodẽ p̃cilio Anno dñi.M cc.lxxvi.Romana
eccl'ia vacãte. De his q̃ vi met⁹ve cãfiũt.

a Bsolutionis bñficiũ ab excõis sentẽ=
cia vel quacũq; reuocatiõe ipsius aut
suspẽsiõis seu eciã interdicti vel per vĩ ꝫ me
tũ extorta p̃ntis p̃stitutiõis auctoritate iuri
bꝫ oĩno vacuam⁹. Ne aũt sine vĩdicta violẽ
cia crescat audacia eos q̃ absolutionẽ siue re
uocationẽ h⁹ vi vel metu extorserĩt: excõi de
creuim⁹ subiacere. De imunitate eccl'ie.

d Ecet domũ dñi ſctitudo. decet vt cui⁹
ĩ pace fcẽs eſt locus ei⁹ ſit cult⁹ cũ de=
bita veneratiõe pacific⁹. Sit itaqz ad eccl'as
hũilis ⁊ deuot⁹ ingreſſus. ſit ĩ eis q̃eta ꝓuer
ſatio. deo grata. ĩſpiciẽtibz placida. q̃ ꝓſide
rãtes nõ ſolũ inſtruat: ſed eciã reſpiciat. Cõ
uenientes ibidẽ nomẽ illud qđ eſt ſup oñe no
men aliud a quo ſub celo nõ eſt datũ hoĩbus
ĩ quo ſaluos fieri credẽtes oportet videlicet
ieſu xp̃i q̃ ſaluũ faciet populũ ſuũ a pc̃tis eo
rũ exhibitiõe reuerẽcie ſpũalis attolãt. ⁊ qđ
gñaliter ſcribit vt in noĩe ieſu oñe genu fle
ctat ſingulis ſingulariter ĩ ſeipſis ĩplẽtes:
p̃cipue dũ agũtur miſſarꝝ ſacra miſteria glo
rioſũ illud nomẽ quicũqz recolũt flectãt ge
nua cordis ſui. qđ capitis ĩclinatiõe teſtant
Attẽdant ĩ locis ipſis ĩtẽtis precordiis ſacra
ſolẽnia: deuotis animis ⁊ oñonibz. De eodẽ
n ullus ĩ locis eiſdẽ ĩ q̃bus cũ pace ac q̃e
te vota ꝓuenit celebrari ſedicionẽ exci
tet/ ꝓclamationẽ moueat/ ĩpetũ ve ꝓmitat.
Ceſſẽt ĩ locis vniuerſitatũ et ſocietatũ q̃rũ=
libet ꝓcilia/ ꝓtẽtiões/ ⁊ publica plamẽta. Ceſ
ſẽt vana ⁊ mĩto forci⁹ feda ⁊ ꝑphana colloq̃a
Ceſſẽt ꝓfabulaciões q̃cũque ſint. Poſtremo

q̄cūque alia q̄ diuinū pturbare possūt officiū: aut ocl'os diuine maiestatis offēdere ab ipsis prorsus extranea. ne vbi est pctōrū venia postulāda: ibi det peccādi occasio/aut deprehendat pctā ꝓmitti. Cessent i ecclesiis t cimiteriis negociacioēs t precipue nūdinaꝝ/ ac cuiuslibet fori tumult9: Oīs in eis iudicioꝝ seculariū strepitus ꝓquiescat. Nullus vbi causa p laicos crimīales maxīe agitet: sit loca eadē a laicoꝝ cogniciōibz aliena. Ordinarii locoꝝ hoc faciāt obseruari. Suadētibz suadeat huiusmodi q̄ canonis auctoritate ꝓpescāt ad hec alios i ecl'iis ipsis magis assiduos t ad p̄missa ydoneos reputādo Et nichilo9 oī careāt robore firmitatis. Qui vero p̄missas ihibitiōes aīo petulāti ptēpserit p̄ter pcessū ordinarioꝝ et deputādoꝝ ab ipsis t dīne vltiōis et nr̄e poterūt acrimoniā formidare: donec suū ꝓfessi reatū a sibz de liberauerīt abstinere. De vsuris.

V surarū voraginē q̄ aīas deuorat t facultates exhaurit ꝓpescere cupiētes cōstitutionē lateranēsis ꝓcilii ꝓtra vsurarios editā sub dīna ītermīacioē p̄cipim9 obseruari. Et q̄ quo mior feneratoribz adhit fenerā

do ꝓmoditas: eo min⁹ adiuuet fenus exercẽ di libertas . ac gñali ꝓstitutiõe statuim⁹ vt nec colegiũ nec alia vniuersitas vel singl'aris pſõa cuiuſcũqz dignitatis ꝓditiõis aut stat⁹ alienigenas ⁊ alios oriũdos nõ de ⁊ris ipſoꝝ publice pecuniã fenebrẽ exercẽtes aut exercere volẽtes ad hoc domos ĩ terris ſuis cõducere vel ꝓductã habere aut alias hĩtare ꝑmitat . ſed huiuſmodi vſurarios manifeſtos oẽs ĩfra tres mẽſes de terris ſuis expellãt: nũq̃ tales de cetero admiſſuri. Nemo illis ad fen⁹ exercẽdũ domos locet: aut ſub alio titulo quocũqz ꝓcedat. Qui vero ꝓtrarium fecerit: ſi ꝑſone eccl'aſtice fuerĩt pr̃iarche epiſcopi/archiep̃i/ſuſpẽdim⁹. Minores vero ꝑſone ſingl'ares excõicam⁹. colegiũ aũt ſeu alia vniuerſitas ĩterdicti ſẽtẽciã ipſo facto ſe nouerĩt ĩcurſuros. quã ſi ꝑ mẽſẽ aĩo ſuſtinuerĩt ĩdurato ⁊re ipſoꝝ q̃diu idẽ vſurarii ĩ eis ꝓmorãtur extũc eccl'iaſtico ſubiacebãt ĩterdicto. Ceterũ ſi laici fuerĩt ꝑ ſuos ordinarios ab huiuſmodi excellu oĩ priuilegio ceſſãte ꝑ cẽſurã eccleſiaſticã ꝓpeſcantur.

q uẽq̃ vſurarii manifeſti de vſuris q̃s receperũt ſatiſfieri expreſſa quãtitate

in vltia volũtate mãdauerit: nichilo⁹ tã eis sepulta eccliastica deneget donec vel de vsuris suis fuerit put patiũtur facultates eoꝝ plenarie satisfactũ. vel illis ẽ faciẽda restitutio si ꝑto sit ipi aut filii sui q̃ eis possint acq̃rẽ vel eis ablẽtibz loci ordinario vel ei⁹ vices gerẽti. siue rectori prochie ī q̃ hītāt corã aliq̃bz fide dignis de parrochia q̃busq̃dẽ ordinario vel rectori p̃dicto mõ h⁹modi cauciõnẽ noĩe eoꝝ liceat p̃ntis ꝓstitucõis auctoe recipe ita q̃ illis ꝓuide acq̃rat aut seruo publico de ipsi⁹ ordinarii mãdato ꝓponee de restitucõe faciẽda sit cautũ. Ceteꝝ si receptaꝝ vsuraꝝ quãtitas manifesta illã semp ī cauciõne p̃dicta exprimi voluim⁹. alioq̃n aliã recipiẽtes cauciõnẽ arbitrio moderãdã ipse tñ sciẽt nõ miorẽ q̃ verisimr credit moderet. Et si secus fecerit ad satisfactionẽ residui teneat. Oẽs religiosos alios q̃ manifestos vsurarios ad eccliasticã ausi fuerīt admittere sepulturã: pene ī latan̄ scitio ꝓtravsurarios pmt gate statuim⁹ subiacẽ. Null⁹ manifestoꝝ vsurarioꝝ testamẽtis iterfit aut eos ad ꝓfessionẽ admittat vel ip̃os absoluat nisi de vsuris satisfecerit vel de satisfaciẽdo ꝓ suaꝝ viribz

facultatū prestiterit vt permittitur ꝑdoneā
caucionē Testaméta quoqz manifesta aliter
nō valeāt: sed sint irrita ipso iure.

De sentēcia excōmunicationis.

Q uicūqz ꝓ eo qꝫ ī reges/ prīcipes/ baro
nes/ nobiles/ bailliuos/ vel quoslibet
ministros eoꝝ aut quoscūqz alios excōis/ su
spensionis/ seu eciā īterdicti sentēcia ꝑmul-
gata licēciā alicui dederit occidēdi/ capiendi
seu alias in ꝑsonis seu in bonis suis. vel su
orū grauādi eos qui tales sentēcias ꝓtule
runt siue quoꝝ sūt occasione ꝑsate. vel eas
dem sentēcias obseruātes. seu taliter excōica
tis ꝯmunicare volētes. nisi licēciā ipsā re ī-
tegra reuocauerint. vel si ad bonoꝝ captio-
nem occasione ipsius licēcie ꝓcessū erit ni
si bona ipsa fuerint infra octo dierū spaciū
restituta aut satisfactio ꝑ ipīs ipē̄sa: ī excōis
sentenciā incidant ipso facto. Eadē quoqz
sentēcia sint īnodati oēs q̄ ausi fuerīt ꝑdicta
licēcia data vti vel aliq̄d ꝑmissoꝝ ad q̄ ꝯmi
tenda licenciā dari ꝓhibemus alias cōmi
tere suo motu. Qui autē permāserint in ea
dē̄ sentēcia duoꝝ mensiū spacio: extūc ab ea
nō possint/ nisi per sedē aplicā absolutionē

obtinere. Datū lugd quarto kalend nouembris. Pontificatus nostri anno tercio.

O fficialis rothomagēsis vniuersis decanis/ecclesiarū rectoribus/ et presbiteris in ciuitate et dyocesi rothomagēsi ad quē presentes littere peruenerint Salutem in domino. Cū omnes iurisdictionis ecclesiastice perturbatores sint excōicati auctoritate cōcilii per reuerendū patrē dñm symonē sancte cecilie presbiterū cardinalem apostolice sedis legatū bituř celebrati ⁊ prout intelleximus nōnulli bailliui et vicecomites ⁊ alii ministri iusticie laicalis. et seculares alie potestates rothomagensis dyocesis inhibuerint et in suis assisiis inhiberi fecerīt ne laycus laycū trahat coram ecclesiastico iudice vel litteras recognitoris seu alias curie ecclesiastici iudicis a laico recipiat. vel laycus alii laico tribuat vel concedat. quod si verū sit: nō est dubiū turbatores iurisdictionis ecclesiastice tales esse ac p̄dicti auctoritate cōcilii excōis sentēcia fore ligatos. Vobis oibus et singlis districte precipim⁹ in virtute scte obediēcie et sub pena suspēsiōis: q̄tin⁹ i nr̄is ecclesiis singlis dieb⁹ dñicis dū missar

ſolémia celebrãtur cũ maior aderit ppli mlti-
tudo vniuerſos ⁊ ſingl'os q̃ predictas ihi-
bitiões fecerīt vel fieri mãdauerīt: vel ad id
opē vel ꝯſiliū prebuerīt. Et gñaliter oēs il-
los qui aliquos cogerint vel ſubditos ſuos
alias ꝯpulerīt ne cor̃ eccl'iaſtico iudice liti-
garēt. vel lr̃as curie eccl'iaſtici iudicis darēt
vel reciperēt p̃dicti auctoritate ꝯcilii excõica
tos eſſe ſtudeatis publice ac itelligibilit nũ-
ciare. Taliũ corpa ſi eoſdē abſolutiõe ſuper
hoc nõ obtēta obire ꝯtīgerit tradēdo nulla-
tenꝰ eccl'aſtice ſepulture. Abſolutionē vo p̃-
dictã pbr̃i ⁊ ꝯfeſſores alii vniuerſi nobis dũ
taxat exceptis ī hac dyoceſi preł q̃ in mortis
articl'o ſibi nouerīt interdictã: nec tũc abſol
uãt niſi p̃ſtita de emēdēdo q̃citius potuerīt
cauciõe. Et noīa talīũ pturbãtiũ eccl'iaſticã
iuriſdictionē vos p̃dicti decani et pbr̃i cũ de
ip̃is vobis ꝯſtiterit nobis denũcietis. vel e-
ciã vos pbr̃i p decanos faciatis ītimari: vt
ꝯtra tales ꝓut iuſtũ fuerit acriꝰ ꝓcedaŧ. ⁊ in
ſignũ mãdati nr̃i a nobis diligenŧ executi ſi
gilla vr̃a p̃ntibz apponatis. Datũ ãno dñi
M.c c. lxxix. die mercurii poſt octł. trinitatis:

Sequiŧ quoddã cõſiliũ prouiciale.

§ Tatuit ꝓsiliū ꝓuīciale celebratū apd
prioratū btē marie de prato iuxta ro
thom. vt sacerdotes curati et clici bñficiati
q̄cūqz q̄ gñalit moniti ne de cetо īcedāt ī lo-
cis publicis cucufati seu sotularibz ꝓsutici-
is calciati. vel ēsibz accīti seu gladiis admo
dū militū sup vestes. ⁊ ne min⁹ cōgruētē tō
surā/aut vestimēta deferāt nimia breuitate
notāda. Ne ecīā focarias seu ꝓcubinas aut
alias mulieres suspectas ī suis hēant domi
bz/vel ī alienis foueāt aut freq̄ntēt. Et ne ca
sus audiēdo ¦ vel examinādo ꝓcessus ī curia
sc̄lari vel q̄uomōlz alias exercerāt offm iusti
cie sc̄laris. Ne ecīā feneraticos alioſqz ꝓtra-
ct⁹illicitos exercerāt. neqz suā ī luxurius cbi
etatibz ⁊ ꝓmessatiōibz vitā ducāt: sed pie de
cent atqz iuste viuāt. scd̄m can sāctiões. sine
aliquo crimīe p̄missoꝝ. post gñalē monitio
nē de abstinēdo penit⁹ ab eisdē. qui si culpa-
biles fuerīt de p̄hēsi: sint in pena amissiōis
oīm fructū bñficioꝝ suoꝝ p vnū ānū absqz
mīa. ac ꝓtra ipsos ad priuationē bñficioꝝ ii
per ānū ptinaces in eadē perseuerent mali-
cia proceoatur. Jtē idem consilium statuit
vt bailliui/vicecomites p̄positi/et maiores

et alii iudices sc̃lares quocũqz noīe cẽseãtur moneant vt assisias ꝛ placita dñicis diebus et festiuis virgis gl̃ose. btõrũ iohãnis baptiste. et michaelis archãgeli/ sctõrumqz apostolorꝫ ꝛ euãgelistarꝫ et aliis qui a clero et ppl̃o in ecclesiis celebrant. In quibz solũ diuinis laudibz est nũc terrenis negociis insistẽdũ: tenere et excercere desistant penitus et quiescant: et si parere cõtẽpserint incurrãt excõmunicationis sentẽciã ipso facto Itẽ qꝺ clerici qui super factis personalibz vbi clamor de haro fuerit et de facto persone super hoc querẽdo supponẽt iusticie seculari seu ipsi iusticie prꝛetextu facti huiusmodi exhibebũt emẽdam post monitionẽ de contrario generalem ipso facto sentẽciam excõmunicationis incurrant Item statuit idem consiliũ inhibẽdo ne quisqꝫ secularis iudex clericos alias ve personas occasione factorũ a clericis ꝓmissorũ super delictis factis personalibus quibuscũqz cõmissis ꝛ specialiter in clamore de haro nec de crimine vsurarũ a clerico perpetrato viuente eodẽ clerico vel defũcto coram se quomodolibet respõdere ꝓpellant seu cognitionẽ huiusmodi in se sumãt

quod si gñaliter moniti cõtra fecerĩt: excõi=
cationi subiaceãt ipso facto. a qua per prela
tos nõ nisi parti ꝛ iudici congrue satisfacto
quomõlibet absoluantur. nec per officiales
aut penitẽciarios prelatoꝝ nisi eis ex specia
li ꝓmisso liceat huiusmodi sẽtẽcie relaxetur
Jtẽ statuit hoc ꝓcilĩ ꝙ breuia q̃ iudices se
culares vt ecclesiasticã iuridictionẽ ipediãt
ꝛ perturbẽt de iudiciis ecclesiasticis dirigũt
in causis in quibus de sui natura breuia nul
la cadũt per ecclesiasticos iudices nullaten⁹
admittãtur nec eis in aliquo pareãt qđ si as
sũpta forsã occasione bailliui prepositi vice
comites alii ve iudices seculares: ad plonaꝝ
vel bonoꝝ captionẽ ꝓcedãt directe vel ĩdire
cte partẽ ad defendẽdũ vel iudicẽ cõpellẽdo
monitiõe legitima ꝓcedẽte excõicationi sub
iaceãt ipso facto qua absolui nõ valeãt: nisi
sicut de aliis est ꝓmissũ. Jtẽ statuit prouĩ=
ciale ꝓcilĩũ apud pintaruillã nouissime cele
bratũ oẽs et singulos iudices seculares clerĩ
cos racione facti vel obligationis plonalis
eciã habiti vel habite coꝛã eis si ipõꝝ iudicũ
littere facte sup hoc ostẽdant̃ qui tanꝙ non
coꝛã suo iudice ꝓ ĩfectis habeant̃ iusticiãtes

per suoꝝ capcionē bonorū et amicorū suoꝝ seu aliis quomōlibet directe vel īdirecte. nec non omnes et singulos religiosos et seculares clericos et laycos cuiuscūqz status gradus officii seu eciā dignitatis extiterint hoc publice vel occulte fieri procurantes ipso facto excōmunicacionis sentēcie subiacere. Vt autē primo dictū concilium et secūdū et que in ipsis sūt statuta et acta pateāt vniuersis ea in synodis singulis decanoꝝqz kalendis ruralibus ac per parrochiales presbiteros diebz singulis dominicis post lectura euāgelii publice diuulgentur quatin⁹ vnusquisqz penas in ipsis insitas cōciliis lucidius videat ac ppē fius valeat declinare: et de ignorācia neqat contra dicta concilia se tueri. Habeat itaqz presbiter parrochialis apud se quilibet memorata statuta: et eadem sicut premittitur in ecclesia nō negligat publicare. Volum⁹ quoqz q̄ per decanos inobediētibus presbiteris in hac parte infra nostrā primo vēturam synodū hyemalē reddamur in virtute obediencie certiores.

Sequūt institutiua facta a reuerēdissimo in xp̄o patre Radulpho rothom̄ archiepo.

ADOLPHVS miseratione diui
r na rothomagẽsis archiep̃s vniuer
sis ⁊ singlis xp̃i fidelibz p totã nr̃az
puicią ꝯstitutis p̃ntes ĩspecturis visuris le
cturis ⁊ audituris. Salutẽ et curã i dño ihesu
xp̃o. Cũ ad laudẽ ⁊ gloriã oĩpotẽtis sempqz
viuẽtis dei hoc i tẽpore in vnũ p prouiciali
synodo celebrãda ꝙueniss̃emus: primũ ad ea
merito cõuersi sum⁹ que totius spũalis nr̃i
edificii suũ fũdamẽtũ ꝙspiciũt fidẽ/sine q̃ ĩ-
possibile est placere deo. Est enĩ lumẽ nr̃e pe
regrinatõis: quã q̀ deserũt p tenebras pluri
moꝝ errõꝝ vagãtur ĩcerti/salutis obliti/⁊ e=
terne ꝓmissiõis ĩmemores. a q̀bus lõge alie
na mẽs oĩm xp̃ianoꝝ esse debet. vt ĩtelligat
ĩea se q̀sqz viuere: qui ad phennẽ vitã cupit
puenire. Ab hac quosdã iuenim⁹ per ignorã
tiã alienos. alios per diuersoꝝ errorꝝ aufra
ct⁹. plurimos p diuersaꝝ supstitionũ ⁊ apo
stasiaꝝ varia gn̄a ⁊ dyabolicas ĩuẽciões plu
rimos ecĩã p corruptos mores ⁊ ĩnumera vi
cia q̀bus ꝓthdoloꝛ totus ferme mũdus ĩpli
cat. Quo fit vt religio sct̃a ⁊ ĩmaculata paꝝ
sit cultui ⁊ honori ita vt miseri hoĩes dedu=
cãt ĩ intẽtũ ĩdeficietibz ĩferni penis cruciãdi

Hinc est q nos velut nostri pastoralis offi-
cii exigit racio talibus morbis curā adhibe-
re cupientes quos decet toto mētis intuitu
solicitos fore. ne quid in ipsius nostre fidei
vergat detrimētū. Conformiter ad patrum
nostrox sacros canones hoc sacro approbā-
te prouīciali cilio ordinamus et precipim⁹
ab oībus obseruari que secuntur.

Et primo:

p Recipit et mādat hec sancta synodus
q vnusquisq fidelis fidē rectā quam
sancta cōfitetur ecclesia incōcusse teneat.

Item dānat oēm sentēciā extollentē se ad
uersus simplicitatē ⁊ dignitatē fidei. ⁊ ceta.

Preterea dānat omnes libellos seu quos-
cūq tractatus arciū magicax et diuinatica
rū. Et super hoc deinceps solliciti sint ordi-
narii per suas dyoceses inquirere si qui sint
tales libri: et ad se euocare.

Item statuit q si quis contra deū vel ali
quē sanctox suox et maxime beatā virginē
linguā in blasphemiā abnegando presūpse
rit relaxare: per episcopū suū pena mulcet
ānotata in capto Statuimus. Rubrica De
maledicciis.

Item prohibet hec sancta synodus ne qs per corp9 caput sāguinē aut mēbra xpi seu vrtutes aut similia iurare presumat: quod si quis in hoc suo creatore fuerit abusus puniatur pena arbitraria secūdū qualitatē delicti et assuefactionē delinquētis.

Item q9 si qui inuēti fuerint īuocatores demonū et de hoc legitime ꝓuincti: q9 admodū fieri solitū est publice p̄dicētur cū mitra īsignū perpetue infamie. Qui si abiurauerint huiusmodi errorē: post peractā penitēciā ad arbitriū dyocesani misericorditer poterūt relaxari. Si vero ꝓtumaciter ī suo errore perseuerauerīt: si sint clerici degradati prius perpetuo mancipētur carceribz. Si vero laici: relinquant curie seculari puniēdi.

De aliis autē sortilegis et aliis supsticiosis puta carminatoribus et breuia ad colū hominū et equorū seu alibi suspēdētibus ordinat hec sancta synodus q9 pena ieiunii 4 carceris vnius mensis puniātur pro prima vice. Si vero perseuerauerint: pena grauior ad arbitriū episcopi cōpescantur.

Item dānat modos illos qui videntur introducti gracia questus denominādo pma-

gines. vt pote. nostre dame de recouurance. nře dame de pitie. de cõsolacio. et de grace. & ceta. Nã talia sũt occasio superstitiõis in multis. quasi sit plus aut minꝰ in vna ymagine: ꝙ in alia. Abusores pena arbitraria ꝓpescãt.

Jtẽ ordinat ꝙ de cetero nõ admittãtur aliqui ad sacros ordines nisi sint instructi expẽ se in articlis fidei/ preceptis decalogi/ sacramẽtis eccl'ie/ et ꝙ sciant distinguere ĩter peccata et pctã. et opera mie corporalia et spũalia. et alia prout ꝓuenit tãto ordini. presertĩ seculares bñficiorũ curatorũ capaces.

Jtẽ ĩ grãde obsequiũ fidei precepit de cetero nõ admitti ad predicãdũ vbũ dei ad populũ regulares vel secl'ares: nisi prius districte examĩati et sufficiẽtes repti p episcopos aut eorum vicarios.

Jtẽ precipit ipsa synodus ꝙ vnusquisqz parrochianus habeat semel in anno oĩa peccata sua ꝓfiteri ppio sacerdoti: et adminus in pascha eukaristie sacramẽtũ reuerẽter suscipere. Juxta decretũ. Omnis vtriusqz sexꝰ et sub penis in ea contẽptis.

Jtem et vt honeste ac sancte creatori nostro seruiatur prohibet hec sancta synodꝰ lu

dos qui fatuorum vulgariter nũcupantur cum laruatis faciebus et alias inhoneste fieri in ecclesiis aut cymiteriis cũ tales ludi honestaté ecclesiasticã deturpent oẽs et singulos qui secus habere presumerẽt excõis sententie subiacẽs. Ac statuẽs q̃ si dicti presumptores distributiões aliquas in eisdem ecclesiis percipere sint soliti: illas per tres mẽses sequẽtes perdant. que inter alios honestos choriales diuidantur.

Item q̃ pro sacris ordinibus ministrandis et litteris inde conficiẽdis. pro sacramẽto confirmationis. et benedictiõibus vestimentoꝝ et vasoꝝ ecclesiasticoꝝ nichil recipiatur. & p delatiõe corpis xp̃i idigẽtibz nichil exigat lator seu minister. sed pie et laudabiles patrie consuetudines obseruentur.

Item q̃ colatores scolaꝝ scolas ipsas psonis etate sciẽcia & moribus phatis ꝯmittãt: et liberaliter ac sine exactione ꝓcedãtur.

Itẽ q̃ beneficia ecclesiastica psonis ydoneis et bene meritis tã ex parte patronũ ecclesiasticoꝝũ et laicoꝝũ: q̃ colatoꝝũ et ordinatioꝝũ liberaliter et absq; vlla illicita pactione conferẽtur. et ad illa presentetur.

Jtem q̄ promouēdi ad sacros ordines ordinario aut ab eo deputādis examinatoribz tali tēpore se presentēt: q̄ ab illis bene ⁊ mature possint examinari. Nec recipiant aliq̄ ad ordines ipsos nisi per examinacionē sufficientē et debite factā reperiant etatis ⁊ q̄litatū aliaꝝ quas sacri diffiniūt canones.

Jtē q̄ ipsi sic p̄mouēdi hēant bñficiū seu patmoniū vel titulū verū ⁊ nō fictū a suis parētibz et p̄pinq̄s sine fraude in quo si qui suos datores aut promotores circūuenerīt: suoꝝ sint ordinū executione suspensi.

Jtē inhibet ipsa synod⁹ quibuscūq̄z sacerdotibz ne p̄ missis per eos celebrādis turpes aliquas pactiones faciant.

Jtē ordinat ipsa synod⁹ q̄ oēs clerici ī suis bñficiis iuxta eoꝝ fūdationē habitibz decentibz resideāt. Et precipit ecclesiaꝝ parrochialū rectoribus q̄ saltī dñicis diebus ⁊ aliis solēnibus parrochianos suos in fide et moribus instruant: Jtē monet eadē synodus archidyaconos suos archidyaconat⁹ p̄sonalit̄ visitare: volētes q̄ ī ecclīis quas visitabūt p̄senti cū pp̄lo vbū dei explicēt saltim i parrochiis solēnibz et magis popula-

tis ac cetera que suo iĩcũbũt officio absqz do
lo ⁊ fraude exequãtur. Et si forte de licẽcia sã
cte sedis apostolice per procuratorẽ visitare
possint: pro suis visitationibz faciẽdis tales
deputẽt personas q̃ in oĩbus et p oĩa ipsoꝝ
archidyaconoꝝ vices debite suppleãt. vt in
C. ad hec de officiis archid̃ speciali⁹ declarat

Jtẽ cũ ebrietas sit fomẽtũ multoꝝ malo
rũ et potissime iĩcẽtiuũ libidinis q̃ oẽs ⁊ pre
sertĩ ecclĩastici a crapla ⁊ ebrietate mutuaqz
ꝓsuetudine bibẽdi ad potus eq̃les abstineãt
sub pena p suos ordinarios arbitrãda. et q̃
tabernas publicas ⁊ alia loca inhonesta nõ
frequẽtẽt. nec in domibz ꝓpriis tabernas si
miles faciãt. Jtẽ ordinat ipla synodus q̃
si quis clericus bñficiatus per mẽsẽ post pu
blicationẽ pñtis ordinatiõis public⁹ cõcubi
narius repertus fuerit rigorose per suũ or-
dinariũ corripiat. et si post alĩũ terminũ q̃
sibi p ea abiciẽda statuet nõ repulerit: ipso
fctõ fruct⁹ bñficioꝝ suoꝝ pdat p tres mẽses
q̃ ad vtilitatẽ ipsoꝝ bñficioꝝ applicabunt.
quã si abũde retinuerit: oĩbus suis bñficiis
priuet. ⁊ alias canõice puniat. Ceteri aũt tã
clerici q̃ laici fornicatores ⁊ adulteri mone-

antur vt deinceps ꝓtineãt. Alioquĩ ꝓtra ip
los ꝓcedeꝛ ꝓout ipsoꝝ exigerit culpa.

Itẽ inhibet ipa synodus oĩbus ĩ sacris cõ
stitutis ordinibz ne mulieres aliqs nisi de il
lis sint ĩ quibz naturale fedus nichil pmit-
tit seui criminis suspicari secũ teneãt. Et qꝫ
ipsi suos filios aut filias illegitimos in do
mo sua nõ habeãt: nec eis per eosdẽ filios in
ecclesia seruiaꝛ. Itẽ statuit eadẽ synodꝰ qꝫ
locoꝝ ordinarii suos moneãt officiarios ne
nimiũ faciles sint ĩ cõueniẽdis personis su-
per excessibz eis ĩpositis: et ne eos ĩ pecunia-
rũ exactione vltra ꝯdignũ grauẽt. Itẽ qꝫ
nullus citeꝛ ex officio nisi ꝓius aliqlis ꝓces
serit ĩformatio q̃ officiali loci ostensa fuerit
nec excõicetꝛ aliqs ꝓpter ꝯtumaciã nisi ĩ scri
ptis aut alias legitime ꝯstiterit qꝫ fuerit ci-
tatus. et lr̃e excõicatorie rectoribz ecclesiarũ
infra mẽsẽ ad tardius ꝓsentẽtur. Itẽ qꝫ
sine periculo aĩe cũ excõicatis cõicari nõ po
test ꝓhibet ipsa synodꝰ oĩbz suis subditis ne
cũ excõicatis quoquo mõ ꝑticipẽt ĩ cibo/ po
tu/colloquio/aut aliis ꝯmerciis. Et ĩ ecclĩis
prochialibz rectores ĩ pr̃icipio missaꝝ iiun-
gãt publice qꝫ si ibi sint excõicati recedãt.

Jtē phibet ipsa synod⁹ quibuscūqz plōis catholicis ne crimīe vsurarū sub q̄cūqz palliacōe aut colore sub penis i iure p̄scriptis exercēat aut ꝓmittāt. Ac singlis pionis ecclasticis eciā religiosis nc mercācius aut negociis sc̄laribz se īplicēt. et ne firmarū aut dñoꝝ tē poꝛaliū sint receptoꝛes. nisi aliq̄ iusta causa p suos ordinarios cū eis dispēset. Et vlter⁹ eccl'arū prochialiū rectoribz q̄ i suis eccl'is residere ac de earū fructibz sustetari possūt: ne alias eccl'ias aut decimas ad firmā recipiāt.

Jtē īhibet oībz pb̄ris et clericis ne suos cō tract⁹ i mere psonalibz coꝛā tabellionē aut seculari iudice passēt seu passari procurēt: t ne sua coꝛpoꝛa potestati seculari submittant.

Jtē statuit synod⁹ q̄ oēs volūtarii hōicide/mutilatoꝛes/latrones/publici agricolarū t pegrinoꝝ spoliatoꝛes/viaꝝ īsidiatoꝛes/violatoꝛes/t īcēdiarii eccl'arū ipso facto excōicatiōnē incurrāt. q̄ si absq̄ pnia t emēda debita si potuerīt decesserīt ecclīastica careāt sepultura Precipiēs oībz curatis t coꝝ capellānis q̄ denūciēt i suis eccl'iis huiusmodi decretū pnia dñica cuiuslibet mēsis t aliis diebz solēnibz

Jtem cū in ecclesiis cathedralibus t colle

gratis ac aliis pijs locis sepe ⁊ sepius nõnul
li pro suis negociis ⁊ causis ꝑphanis tractã
dis cõsulẽdis et decidẽdis:et alias ocioseiu=
tiliter et vacabunde cõueniãt et discurrant
propter quod seruiciũ diuinũ ⁊ sermones q̃
inibi fieri soliti sũt in saluté animaꝝ detri
mẽtũ q̃plurimũ ipediũtur . Hortaꝫ monet
et precipit ipsa synodus oĩbus et singulis q̃
tinus de cetero a talibz abstineãt:alias ꝯtra
ipsos ꝓcedeꝫ/ prout iuris fuerit et racionis.

Jtẽ cũ i sacratissima nocte natiꝫtatis dñi
nr̃i iesu xp̃i q̃ pro nobis miseris pctõribz ve
nit i mũdũ vt nos proprio sãguie redimeret
maxime deceat viros xp̃ianos salutaribz ĩsi
stere ac deuotos esse. ⁊ ab his abstinẽ q̃ minꝰ
abducũt a reuerẽcia creatoris. Hortaꝫ ⁊ mo=
net hec sctã synodus oẽs ⁊ singlos q̃tinꝰ ob
reuerẽciã nr̃i saluatoris a ludis taxillioꝝ ⁊ a=
liis ĩhonestis abstineãt sub pena arbitraria

Jtẽ precipit ipsa synodꝰ oĩbz ecclĩaꝝrecto
ribz/eoꝝ vicariis/et aliis quoꝝ ĩterfuerit q̃
tinꝰ dũ religiosi ad suas ecclĩas cũ lr̃is ordĩa
riorũ causa p̃dicãdi accesserĩt eos diebz a iu=
re statutis req̃rãt vt tã in suis predicatioĩbz
q̃ cõfessionibz de licencia predicta audiẽdis

exhortetur populū ad decimas ⁊ alia iura ec
clesiastica fideliť psoluēda. Et similiť ipsis
religiosis vt ita faciāt sub penis ab ipso iu=
re statutis.

Item inhibet ne clerici pzeserti ī sacris or
dinibus cōstituti longas ⁊ amplas cometas
in suis capuciis deferāt: sed breues ⁊ decētes
nec fymbrias foderatute habeāt superius et
inferius in suis tunicis. que nimia lōgitudi
ne aut breuitate notari possint.

Item ordinat ipsa synodus q̄ expleto ser
uicio diuino ponatur reliquie in locis hone
stis/et firmētur ecclesie. Insuper inhibeť q̄
cimiteria a terra prophana distinganť.

Itē vt vniuersoꝝ ordinū quos deuota au
gustini et bñdicti ac aliorū sanctorū patrū
adiuenit ꝓsidcratio ⁊ quos hūane salutis e=
mulus ī plures vulnerauit partes salutaris
reparet institutio singuliq̄ illorū profesto=
res qui sub pauptatis castitatis ⁊ obediēcie
votis aliisq̄ salutaribꝫ institutis se dño fa
mulaturos perpetuo vltronee deuouerunt
illoꝝ eternoꝝ fructuū quos iugis coꝝ ꝓseqū
tur obediēcia dulcedine recreenť. ac per de=
uotas ipsoꝝ preces que pfecto plurimū ex=

auditione non carent subueniatur indigẽti
bus. Precipit et ordinat eadẽ synodus q̃ ī
omnibus et singulis huius prouicie tam vi
rorũ q̃ mulierũ couuẽtualibz locis ī aliquo
loco ad hoc ꝑdoneo sit vna tabula ī qua vul
gariter et ad longũ annotetur regula que p
professores ipsoꝝ couuẽtuũ ꝓfiteri ꝙsueuit

Item vltra capitula quotidiana in ipsis
couuẽtualibus locis fieri et celebrari solita:
singulis diebus mercurinis quatuor tẽpoꝝ
abbates priores/ aut superiores ipsoꝝ loco=
rũ omnes suos fratres absentes in hac tũc
degentes prouĩcia cõuocent quibus et aliis
in locis ipsis tunc presentibus per aliquẽ ex
prouectionibus illius legatur dicta regula. t
si opus sit declaretur et exponatur extẽsius

Item q̃ abbates et priores aut alii superi
ores huiusmodi omnes suos subditos et re=
ligiosos ad omnia et singula in sua regula
contẽta obseruãda per bonas et sanctas ex=
hortationes inducãt. Rebelles autẽ per debi
tas correctiones emendẽt. Item q̃ ipsi re
gulares omnia sua cõcilia et capitula iuxta
eorũ regulam studeant firmiter tenere cele=
brare et obseruare. Item q̃ visitatores et

reformatores locorñ predictorũ in suarum visitationũ discursu super statu et regimine monasteriorꝝ et locorum que visitabunt ac religiosorũ in illis degenciũ moribus et vita sueqz regule debita observancia curiose prudẽter et fideliter ĩquirãt ac illos quos sue regule comtẽptores esse repererĩt per ordinatas in eorum statutis penas aut grauiores si eorũ exigerit cõtumacia puniant.

Jtẽ qꝺ vbi abbates/priores/supiores/seu reformatores huiusmodi ĩ premissis forẽt negligentes aut a sua regulari forsã obseruãcia deuiarent: statuit precipit et ordinat eadem synodus qꝺ per locorũ ordinatorũ prouidenciã atqz sollicitudinẽ prouideatur.

Postremo cũ occasione guerrarꝝ q̃ diuꝯ viguerũt in hec rothomagẽsi ꝓuincia ĩter ceteras maxime passa fuerĩt et acta ꝑ quarꝝ sedacioẽ nũc inĩt prĩcipes tractatus seduliꝯ. hortat igitur ipsa synodꝯ in dño cũctos xpi fideles vt ꝑ cpleméto pacis ⁊ federis ĩter reges ⁊ prĩcipes pacẽ ipsã tractãtes ac eciã ꝑ spero statu vniuersalis eccle dñi nr̃i regis totiꝯqz ppli xp̃iani tã ꝑ ꝓcessiões q̈ꝑ alias iuges ⁊ devotas apud deũ velint preces effundere.

Actū et datū in sessione publica ī capella manerii nostri archiepiscopalis rothomagensis Suffragātibus nostris et capitulis nostre et ecclesiaꝝ suarū per ꝓcuratores ibidem cū pluribꝫ archid/abbatibus/t priorib/ in magno numero ꝯgregatis. Anno domini milesimo quadringentesimo quadragesimo quinto indicione nona mensis vero decembris die decimaquīta. Pontificatus sanctissimi in christo patris t domini nostri domini eugenii diuina prouidēcia pape quarti. Anno decimoquinto.

Item sequitur aliud statutū factum a venerabilibus viris magistro iohāne de gouups et magistro guillermo mesard vicariis generalibus domini guillermi archiepiscopi rothomagensis.

v IEABIJ in spiritualibus et tēporalibus generales reuerendissimi ī christo patris et domini dñi guillermi miseratione diuina ostiensis episcopi sacrosctē romane ecclesie Cardinalis de estouteuilla et archiepiscopi rothomagēsis nunc absentis. Vniuersis et singulis presbiteris

curatis et nō curatis. Ceterisqz personis ec-
clesiasticis in ciuitate et dyoceſi rothomagē
si ꝓstitutis. Saluté in dño. Cum ipso sacro
diuine eruditionis instituto et iuxta aposto
li sentēciā *precipiat* ecclesiasticos viros qui
ad sortē dñi vocati sūt vt sint ipsi domino
vasa in sanctificationé et honorē se in omi-
bus vt dei mīstros exhibere nemī dātes vllā
offensionē vt ipsū dei ministeriū non vitu
pere. Et eo magis ipsos ecclesiasticos viros
qui vt idem vult apostolus. Si bene presint
dupplici honore digni sūt vite religionē et
innocēciā. In omni deniqz sui actioue ipsi⁹
christi exēplo sanctimoniā et dignitatem se
ctari et seruare deceat quo ad io pro sui stat⁹
qualitate pre ceteris vocati sunt. et tanq̄ si-
gnū ad sagittam in populo ꝓstituti. Quin
pmo huiusmodi *sacerdotalis* seu ecclesiasti-
ce professionis statū tam diuino q̄ humano
sanctitū ꝫ dignificatū iuribus ab scādallis
et quibuslibet illicitis alienū prorsus ꝫ īmu
nē esse oporteat. vt ipe dñs noster iesus chri
stus in suis ministris honoratus et excultus
magnusqz et mirabilis appareat. ecclia chri
sti decore fulgeat. et plebs dñica ambulare

valeat in salutē. Verūtamen qđ miserabile dictu et fedū auditu ac nobilipsis ad grauem animi displicenciam exitit vt ipso populi graui clamore et fame clamosa insinuatione aliasqz fide dignor relatu accepim⁹. Et vt cū ppheta dixerimus. Ab ipso dei sanctuario egressū esse nephas ac ipsius ecclesie dignitatē et decorē ludibrio et opprobrio haberi ꝯplures ecclesiastici viri sue vocatiōis obliti. et seipsos seu quales esse debeant non attēdentes. Contra sanctor decreta patrum omnia deniqz tā diuina ꝙ humana instituta in dei et sui status offensam rebus fedissimis execrabilibz illicitis ꝫ prohibitis operā dantes. concubinas focarias et alias suspectas et infamatas mulieres palam notorie ꝫ inverecunde habere secum et tenere: ac cū illis morari conuersari et residere nō verent. Ex quibus ad omne nephas ipsis ecclesiasticis laxata licencia videtur. cū plura mala et scandala nedum ipsis personis sed et toti ecclesie statui in dies proueniūt et nascuntur vnde ipsius ecclesie pulchritudo/ innocēcia/ et decor/ fedantur ipsum sanctū dei ministeriū vilipēditur. Et dominico gregi pro con

tinencia sanctimonia et virtute luxuria pe⁊
nicies et immũdicia:omneq3 malum exem-
plificantur. Nos igitur p⁊out ad nos in
cũbit p⁊o vice ipsius reuerendissimi patris
nobis credita tãto morbi incẽdio mederi et
de ꝑdoneo remedio ꝓsulere cupientes illud
canonicũ attendẽtes q̃ vilissimus ꝓputan-
dus est qui gradus dignitate et honore p⁊e-
stat:si non fuerit virtute et sanctitate p⁊estã
tio⁊. Hoc solenni et generali edicto palã et
publice vos omnes et singlos ecclesiasticos
viros saltim in sacris ordinibus et in ciuita
te et dyocesi ro thomagẽsi cõstitutos aut eci
am ad q̃cũque bñficia ecclesiastica ꝑmotos
Eidẽ reuerendissimo patri subditos. Cuius
cũq3 gradus aut cõdicionis anctoritate di-
cti reuerẽdissimi patris qua fũgimur in hac
parte tenore pñtiũ suadem⁹ monem⁹ t exho⁊
tamur Quatin⁹ exẽplo ipsi⁹ dñi nr̃i iesu x̃pi
et tanq̃ illi⁹ actionũ imitato⁊es queq3 iusta
et honesta sũt et vocacio̅is v̄re dignitatẽ et
virtutẽ respiciũt colere sectari et obseruare
et a quibuslibet illicitis declinare studeatis.
vos nichilomin⁹ ex parte reuerẽdissimi dñi
monẽtes ad penã canonicã q̃tin⁹ a premissis

scãdalis et illicitis abstinẽtes infra quĩdecĩ dierũ spaciũ a presentiũ publicatione ꝓputandoꝝ dictas cõcubinas et quomõlibet suspectas mulieres abiciatis et expellatis. nec eas vobiscũ frequẽtare aut cõuersari ãpli⁹ ꝓsenciatis seu permittatis. Et si forte quod absit dei timor et reuerẽcia et hec monitio a malo vos nõ reuocauerit quinymo ostẽderitis vos ĩ premissis induratos nostre monitioni minime obtẽperãtes attendẽtes ĩ grauioribꝫ morbis actioribꝫ remediis plerũqꝫ vti oportere vtqꝫ canonica districtio culpã feriat delinqntis vosqꝫ ad obediẽdũ premissis eo ꝓliuiores efficiamini quo ad id aspe rioribus penis vos senseritis coactos. Monemus vos per presentes vobis et vestrum cuilibet nichilomin⁹ auctoritate qua supra districtius iniũgẽtes ad penã videlicet: ĩ beneficiatos priuationis a suis bñficiis. et in nõ beneficiatos suspẽsionis ab abmĩstratione et executione sui officii seu ordinis: vt infra alios quĩdecim dies ĩmediate sequentes satisfaciatis premissis ipsas cõcubinas suspectas et infamatas mulieres realiter ⁊ cũ effectu expellẽtes et eas nullatenus vobiscũ

frequentare aut cõuersari de cetero permit
mittentes. Datũ rothom̃ sub sigillo ma-
gno curie rothomagẽsis vnacum signetis
nostris. Anno dñi Milesimo quadringen-
tesimo septuagesimo sexto. Die quarta mẽ
sis nouembris. Sic signata. Lambert.

Et fuit publicata in ecclesia rothomagen
si in synodo die martis quinta mẽsis nouẽ-
bris. M.cccc.lxxvi. celebrata. In presentia re
uerẽdissimi in christo patris domini ypon̄
sis episcopi. et venerabiliũ circũspectorũq3
virorũ magistrorũ Johãnis de gouuys. et
guillermi mesardi generaliũ vicariorũ. Nec
non dñorũ abbatũ. priorũ. canonicorũ ac re-
ctorum et curatorũ parrochialiũ multitudi
ne copiosa. Et lecta de verbo ad vbum per
me notariũ infra scriptũ. Lambert.

Tũc sequit de ꝓfessionibus audiẽdis.

i ste est modus quẽ debet obseruare in
ꝓfessionibus audiẽdis sacerdos. Pri
mo sacerdos debet inq̃rere a ꝓfitẽte vtrũ sit
de parrochia sua. quia alienũ parrochianũ
nũq̃ debet recipere: eo q̃ nõ potest eũ absol-
uere absq3 licencia ꝑprii ꝓfessoris vel sacer-

dotis:nisi ī periculo mortis. Si sit suus par rochian⁹ et sit simplex et ignorās debet eū īstruere ꝗliter ꝓfiteat. Amice tu debes omia peccata tua ꝓfiteri ⁊ nichil cellādo qz nisi to tū dicas nō valebit tua ꝓfessio. ⁊ si oīa dicas et peniteas : ꝓmitto tibi ꝙ deus īdulgebit. Si peccator dicat peccata sua et sciat discernere:audiat eū diligēter.Ecīā debet eū īstruere per hūc modū et querere ab ipso. Peccasti vnq̄ in articulis fidei. et dicere sibi septē peccata mortalia.et septē articulos fidei ptinētes ad hūanitatē quos credere debent oēs

Prim⁹ est ꝙ xp̄s incarnatus et natus est de maria virgine. Secūdus ꝙ fuit baptisatus Terci⁹ ꝙ fuit crucifixus. Quartus ꝙ descēdit ad īferna. Quītus ꝙ resurrexit a mortuis. Sextus ꝙ ascēdit ad celos. Septim⁹ ꝙ in die iudicii iudicabit omēs. Jtē si credat oīa que continētur in Credo in deū .et in Credo in spiritū. Jtē ipsū debet interrogare si peccauerit vnq̄ cōtra decē p̄cepta legis. vel cōtra aliqđ eorūdē. videlz si credat ꝙ nō est nisi vn⁹ solus deus. Jtē si ipsū laudauit ⁊ honorē ei exhibuit.et gratias ei egit. Jtē si patri ⁊ mr̄i debitū honorē īpēdit:⁊ necessaria &

dit. Jtē si bene seruauit festa q̄ p̄cepit eccla seruari. Jtē si ꝓmisit homicidiū. Jtē si iura uit sine cā. Jtē si ꝓmisit furtū. Jtē si ꝓmisit adulteriū. scz si cognouit vnq̄ alteri⁹ vxorē Jtē si tulit vnq̄ falsū testīom. Jtē si ꝓcupi uit alteri⁹ vxorē vel rē alienā. quia quotiens facit ꝓtra ista vel aliqđ istorū peccat mortalit. Jtē ipsū debet īterrogare de septē peccatis mortalibz. Prīo de supbia dicēdo. Fuisti vnq̄ supbus. si dicat nō. exponat supbiā dicēdo. Dixisti vnq̄ aliq̄d p laude hoīm habē da. vel p aliquo honore hñdo īpugnasti sciē ter veritatē. Jtē si sibi attribuit bonū qđ erat ī aliis. Jactasti te vnq̄ de fortitudīe tua vel de viciis ⁊ gratiis vel de bonis q̄ de⁹ dedit ti bi: si aliū tanq̄ vilioꝛē ꝓtēpsisti. Coeq̄sti te vnq̄ supbe potētioꝛi vel supioꝛi dicēs q̄ me li⁹ scires viuē vel facere q̄ ille. Cōtēpsisti vn q̄ alios. Risisti vnq̄ cū aliis. Recognouisti bōa tua a deo ꝺ data ⁊ ei grās egisti. ⁊ quotiēs cūq; aliq̄s se extollit alios ꝓtēnēdo: vel p no bilitatē/ vel p potēciā/ vel p honoꝛes. Secū dū pcm mortale est īuidia. videlz qñ aliq̄s dolet de bono alterius et gaudet de malo. Jn terroga ipsū si placuit tibi vnq̄ cā īuidie scz

malū alteri⁹ t displicuit tibi bonū. Semia
sti vnq̄ rixas vel discordias īter aliquos. de
traxisti vnq̄ de aliquo vel detrahēte aliū li=
bēter audiuisti. Dixisti vnq̄ vel audisti ma
lū de aliquo cā diffamādi ipsū. Terciū pec
catū mortale est ira. videlicet quādo aliquē
odio habes. Dixisti vnq̄ ꝓuicia alicui vel di
cēti q̄si te vīdicādo rñdisti. Percussisti vnq̄
aliquē. dixisti vnq̄ pri vel mri tue ꝓtumelia
Dānificasti vnq̄ aliū p te vel p aliū accusā-
do ipsū erga dñm suū. vt idē dñs suus ipsū
repelleret. Impedisti vnq̄ ꝓmodñ vel hono
rē alteri⁹. Posuisti vnq̄ ignē in domū alicu
ius causa odii. Exturpasti vnq̄ arbores vel
bladū alienū. Quartū peccatū mortale est
accidia. scz qñ aliqs est piger/remissus/ac ne
gligēs/ad bñfaciendū. Dimisisti vnq̄ ex ne
gligēcia tua ire ad ecclesiā. Neglexisti vnq̄
pñiam tibi iniūctā. Neglexisti vnq̄ restituere
aliena. Fuisti negligens facere seruiciū dñi
tui qui te pascebat quotidie: et pēsionē pro
laborādo tibi dabat. Neglexisti vnq̄ mercē=
nario tuo reddere mercedē suā. Quītū pec
catū mortale est auaricia. Igit dicatur sic.
Fuisti vnq̄ vsurari⁹. fur. raptor. periur⁹ p

pecunia. furat⁹ fuisti vnq̃ rẽ alienã sacrã. vel aliquã rẽ in eccl'a. Fuisti vnq̃ in eccl'ia lu sor talor. agror auul sor. festorũ colẽdor violator: Fuisti viduar pauperũ oppressor: alia rũ miserabiliũ psonarũ. Sextũ peccatũ mortale est gula. Fuisti freq̃nter ebri⁹. quia ebrietas non est peccatũ mortale: nisi hõ frequẽter se iebriet. Comedisti vnq̃ vltra q̃ deberes vsq; ad crapulã. fuisti vnq̃ falsus mercator. Comedisti vnq̃ nimis deliciose pauperibz esurientibz teq; scrẽte: et nõ eis subueniente. Comedisti vnq̃ tẽpore ieiunii ante horã et anteq̃ audisses missã cũ posses eam audire. Incitasti vnq̃ alios ad equales potus. et ad inebriãdũ se. Septimũ peccatũ mortale est luxuria. Cõmisisti vnq̃ fornicationẽ. q̃ est qñ cognoscis mulierẽ nõ ꝑiugatã. vel stuprũ. qñ cognoscis aliquã puellam vel adulteriũ quãdo cognoscis mulierẽ ꝑiugatã. vel qñ mulier ꝑiugata cognoscit a viro ꝑiugato. vel incestũ qñ hõ cognoscit aliquã mulierẽ de gñe suo. sctimonialẽ. vel cõmatrẽ. vel filiolã. vel aliquẽ affinẽ suã. Peccasti vnq̃ ꝓtra naturã. scz qñ mulier cognoscit aliter q̃ natura req̃rit. Accidit tibi vnq̃

pollutio. si dicat nō: nichil plus dicat. Si di
cat sic. quere vtrū vigilando: vel dormiēdo.
et vtrū cū muliere vel sine muliere. cū muli
ere mortale est. aliud veniale. Jtē vidisti vn
q̄ aliquā mulierē quā cōcupiuisti: ⁊ si voluis
ses eā cognoscē si credisses q̄ ipsa vellet pec=
catū mortale est. Incitasti vnq̄ per te vel per
aliū. Cantasti: risisti. vel fecisti vnq̄ signū a
licui mulieri in illa intētione q̄ tecū cōsen=
tiret ī cōmittēdo peccatū. Jtē peccata mor=
talia sūt ista. videlicet ydolatria. viciū ꝓtra
naturā. iniquitas malicia. fornicatio. auari=
cia. neq̄cia. īuidia. homicidiū. ꝓtētio. dolus,
malignitas. sursurratio. detractio. ꝓtumeli
a. supbia. elatio. iuētio maloꝝ. īobediēcia. ī=
sipiēcia. icōpositio. furtū. piuriū. rapina. ī=
pudicicia. ira. accidia. ebrietas assidua. ⁊ mē=
daciū q̄ nocet alti. Et p quolibet istoꝝ pctō
rū debet hō facē pñiam septē ānis: sed sacer
dos potest aleuiare illā ⁊ iiūgere mīorē. ⁊ sēp
q̄n sacerd̄ iiūgit pñiā ꝓfitēti debet ei dicere
Amice si posses debēs facere p tot ānos. faci
as elemosinas ⁊ dicas orōes ⁊ facias q̄ ꝓtis
de bono. ⁊ oīa bona q̄ facies sint tibi loco pe
nitētie. Et ego absoluo te aucte q̄ fūgor. In
noīe .p. ⁊ f. et spūssctī. ā. Venialia sūt hec

nimis cõedẽre. nimis bibere. nimis dormire
mẽtiri cã ludi. cõedere añ tps videre choreas
ac ludos ẽpes. ꝛ vix pt esse hõ sñ aliquo istoꝝ
vel aliqd facẽ quĩ ꝓmittat pctm veniale. ꝛ ta
lia pcta remittũt p visionẽ corpis xpi. ꝛ asp
sionẽ aq bñdicte. ꝛ p signaculũ epi vel archi
epi. et illis est leuis pñia. Hi sũt ca⁹ de qbz
sacerdõ curat⁹ pt absoluere subditos suos: et
eos de qbz debet remittere ad dñm papã vel
ad archiepm vel ei⁹ pñiariũ ĩ mre eccl'a resi=
dẽtẽ aut ad fres seu ad alios pñiarios p dpo
cesim ĩ decanatibz ꝓstitutos traditi p magi
strũ hugonẽ de calẽcone cãtorẽ claromoteñ
vtusqz iuris doctorẽ ĩ synodo pẽthe. quã ip
se rothom̃. celebrauit. Anno dñi M. ccc. xv.

Cũ nõnulli curati dpocesis rotho. necnõ
ꝛ alii p ignorãtiã ĩterdũ penitẽtes absoluãt
ĩ casibz dño archiepo ac eccliã sedibz aplice re
seruatis falcẽ suã ĩ alienã messẽ mittẽtes ne
de ceto istud fiat q cũ sit mr cũctoꝝ errorũ ĩ
sacerdotibz maxie ẽ cuitãda: q vocẽdi officiũ
ĩ dei ppło suscepũt on⁹ Scire volum⁹ vniuer
sos curatos ca⁹ce qbz ad dñm archiepm vel
ad ei⁹ penitẽciarios vel ad sedẽ apostolicã de
bẽt remittere penitẽtes vt ipsi sciãt de aliis
absoluere posse subiectos. Debẽt igit re-

mittere ad dñm archiepm vel ad eiꝰ pñiariū
i matre eccl'a residētē de icestu maiori. scz pa
tris cū filia. nō tātū carnali sed eciā spūali.
filii cū mātre. frīs cū sorore. Itē de homici
dio volūtatis. Itē de graui iiectiōe manuū
i parētes. Itē de leui iiectiōe manuū i cleri-
cos ⁊ religiosas psōas. Itē de attroci iiecti
one manuū i pueros ifrāānos puberes con
stitutos: ⁊ alias miserabiles psonas. Itē de
violēta fractiōe ecclesiaꝝ. Itē de tractione
violēta ⁊ sāguīs effusiōe i eccl'iis ⁊ cimiteriis.
Itē de icēdiariis ⁊ vastatoribz publicis sege-
tū et vineaꝝ. Itē de vicio ꝓtra naturā ma-
iori. Itē de clādestino mīmonio. Itē si i sa
crīto altaris q̄d iordinatū acciderit. Itē de
sortilegis sacrītoꝝ eccl'ie. et q̄ maliciose pro
curauerit abortiuū. et q̄ ad ꝓiūgendū falsa
mīmonia vel diriūgēdū vel ad exheredādū
aliquē deponūt scientˀ testimonia falsitatis
si sint p dñm archiepm i p̄ceptis synodalibz
excōicati ad eūdē sūt remittēdi vel ad eiꝰ pe-
nitēciariū i matre eccl'ia residētē. ⁊ gñaliter
oēs q̄ talia ꝓmiserūt delicta ppt̄ q̄ ipsi sūt
archiepi sñiis inodati. ⁊ nō possūt absolui de
pcto: donec fuerīt ab illis sentēciis absoluti.

Jtē excōicati a canone quoꝝ absolutio nō
est per canonem sedis apostolice reseruata.
Jtē falsarii litteraꝝ dñi archiepiscopi ⁊ cu
riarū suaꝝ. Jtē qui in psētia dñi archie-
piscopi vel officialis seu vicarioꝝ suoꝝ per
iuriū incurrerūt. Jtē fractores votorum.
Jtem irregulares et quibus solēnis et pu-
blica penitencia est ĩiuncta et qui votū ꝓmi
serūt volētes per huiuscemodi dispēsari sūt
ad dñm archiepiscopū vel ad eius penitētia
riū in matre ecclesia residētē remittendi vt
eis in casu a iure permisso dispensetur si ve
lint vel aliter eis prouideāt ipsos ad sedem
apostolicā remittēdo. scōm qđ eis videbitur
expedire. Vbi autē penitēciarius dñi archiepi
dubitauerit an absoluē possit semp ī dubio
remittē debet ad dñm archiepm vel ad eius vi
carios. Ad fratres autē et alios pñiarios
p dyoceses ī decanatibz ꝓstitutos debent re
mittere de ĩcestu maiori scz ī tcio ⁊ q̃rto gra-
dibz. Jtē de homicidio casuali. Jtē de mu-
tatiōe voti vni⁹ diei ī aliā diē ex causa rōna-
bili. Jtē de piurio et fide mētita coꝝā quo-
cūqz iudice. ⁊ q̃cūqz ex cā. exceptis supra no
mīatis casibz ex q̃bus ad dñm archiepm vel

ad eius pñiariũ in matre ecclesia residẽtem dictũ est ꝙ est remissio faciẽda. Jtẽ de sacrilegis ⁊ blasphemijs notorijs ⁊ publicis. Jtẽ de corruptione monialiũ ⁊ virginũ. de vicio ꝓtra naturã mion. de abutẽtibz kris aplicis dñi archiepi et curiaꝝ suaꝝ. Jtẽ de leui iniectiõe manuũ i clericos et religiosas psonas si inicientes fuerĩt infra annos puberes ꝓstituti. Ad sedẽ apostolicã sũt mittendi qui grauiter percusserũt clericũ/ vel cõuersũ non clericũ. vel eciã quãcũque aliã personã religiosã cuiuscũqz sexus existat. Certi tamẽ casus excipiũtur ab hac regula q̃ ꝓtinẽtur i vbz q̃ sequũt. ⁊ quos ponit hostiẽsis. vº. Regla. mors. hostis. sexº. puer. officialis. Delicti ofus. inopsqz senex egerqz. sodalis. Janitor astrictº. dubiꝫ causa. leuis ictus. Debiles absolui sine sũma sede merẽtur. Atroces voiiectiones solũ pape remittũt. ⁊ vbi curatus dubitabit an iniciẽs manũ i clericũ sit vna de persõis i istis vbribus ꝓhẽsis et p ꝓsequẽs per dñm archiepiscopũ vel eiº penitẽciariũ i matre ecclesia residẽtem possit absolui. Remittat semp in dubio ad prefatũ dñm archiepiscopũ vel eius vicarios qui discernẽt an

per eos absolui possit aut ad aplicā sedē mit
tēd⁹ est. Et sciēdū q̄ idē est cēsendū p̄ quo
libet pctō p̄ quo ē excōicat⁹ et nō potest nisi
circa sedē aplicā absolui q̄ est scz ad aplicā se
dē mittēd⁹. cū autē de pctō nō possit absolui
quī fuerit ab huiuscemōi sñis absolut⁹. Jtē
effractores t̄ īcēdiarii eccl'arū post q̄ fuerint
p ecclie sñiam publicati. Jtē qui cōicauerūt
i diuīs sciēter excōicato a dño papa. Jtē fal=
sarii l'arū dñi pape. Jtē illi q̄ ꝓmittūt ho
micidiū i clericū vel aliā p̄sonā ecc'asticā vel
alia pctā enormia noianda. et gñalit curat⁹
debet vbicūq; dubitat semp ad dñm archie
piscopū vel ei⁹ pñiariū remittē penitētes.

Et de oībz istis t̄ aliis pctis potest sīplex
absoluē i artic'o mortis sub tali ꝓdicōe q̄ si
euadat petet absolutionē suā vbi debet petē
Et tūc si euadat t̄ nō petat absolut⁹ est ab il=
lo graui pctō sed īcurrit pctm inobediēcie qđ
est graui⁹. Jtē difficile est exprimere oēs ca⁹
de q̄bz remissio ē faciēda. t̄ q̄r tres possūt ac=
cidere de q̄bz hic magis expedit tacere q̄ loq̄
ridere de q̄bz hic magis expedit tacere q̄ loq̄
Et sciēdū est q̄ si aliq̄ accidāt q̄ grauiores
verisimilit̄ videant q̄ illi de q̄bz supra dictū
est: de eis est dño archiepō remissio faciēda t̄
debet discret⁹ sacerd̄ remittē penitētes ad

archiepiſcopū q̄uis caſū hic nō iueniat no
minatū expreſſe. Et idem eſt cenſēdū de aliis
de quibz dictū eſt q̄ eſt remiſſio faciēda.

Sentencia lata per dictū cātorē in oēs il=
los qui ad hāc p̄ſentē ſacrā ſynodū ipedi=
mēto ceſſante legitimo nō venerūt. vel qui
ita nō venerūt ſicut debuerūt excōis ſenten
ciā in his ſcriptis īcurrerūt. Jtem illos qui
venerūt et nō fuerūt eodē modo quo debue
rūt p̄tumaces reputamus.

Et ſic finit liber inſtituto
rū ſynodaliū rothomagi.